

Tamara Popov
Tebe čuvam
za kraj

Tamara Popov

TEBE ČUVAM
za kraj

Copyright © 2021, Tamara Popov
Copyright © ovog izdanja 2021, Book Mess

Podršci i vetru u leđa, tati i mami.

*Ono što nam je suđeno, pronaći će svoj put do
nas.*

Veruješ li?

Nisam ni ja.

prolog

Zovem se Nada.
A ovo je moja priča.
Pomalo je tužna.
Bilo je tu dosta suza.
Dosta bola.
Bilo je i sreće.
Ljubavi.
Bilo je svega.

Ukoliko ste pročitali moj stari dnevnik, onaj *dnevnik jedne ljubavi...* pa, možda ste već spremni da čujete šta je ono što je usledilo.

A ukoliko niste, dozvolite da vam ispričam jednu priču...

Imala sam nešto više od osamnaest godina kada su mi se roditelji razveli i kada sam se sa majkom preselila u njen rodni grad. Tamo sam upisala četvrtu godinu gimnazije i upoznala

svoje najbolje prijatelje, Ivu i Lazara. Tamo sam upoznala i Vukašina.

Bio mi je prva ljubav.

Tamo smo se jedne decembarske večeri Vukašin i ja prvi put poljubili. Poljupci su imali ukus maline, od koje smo pili domaću rakiju, a vazduh je mirisao na prvi sneg. I danas se sećam svakog trenutka te večeri.

Bio je to početak Vukašinove i moje priče.

Iako smo zvanično raskinuli posle malo više od godinu dana, nas dvoje baš dugo, dugo nismo prestali da trajemo. On je upisao stomatologiju u Beču, a ja sam ostala u Srbiji da studiram turizam.

Po završetku studija, on se vratio i otvorio ordinaciju u Beogradu, a ja sam se zaposlila kao stjuardesa. Posle nekoliko godina ponovo smo živeli u istom gradu, ali više nismo bili oni isti mi.

Odrasli smo i postali ozbiljni ljudi.

Samo smo u pogledu nas uvek bili i ostali neozbiljni.

Viđali smo se i dok je bio u Beču. Dolazio je kad god je imao priliku. Nastavili smo i kad se vratio. Bili smo priča bez kraja, sa konstantnim krajevima. I novim počecima.

Valjda svi imamo tog nekog kome se vraćamo dok se ne umorimo od konstantnih neuspeha i poraza. Od uzaludnih osećanja. Od istine da nekad ljubav nije dovoljna. Jer, stvarno nije...

Više od decenije Vukašin Martać i ja smo odlazili jedno od drugog. I ponovo se vraćali. Svaki kraj bio je bolniji od prethodnog, a svaki početak zbog toga još lepši.

Vukašin Martać bio je moja prva i najveća ljubav. Ali nije bio prava.

Na nekoj žurci, negde između još jednog kraja i novog početka sa Vukašinom, upoznala sam Dušana.

Bilo je kao da ga poznajem čitavog života. Bio je moj mir kad je sve oko mene bilo nemir. Bio je moj dom. Iako sam sa Dušanom imala sve ono što prava ljubav treba da vam pruža, meni je stalno falio kaos koji sam imala sa Vukašinom.

Zbog jednog trenutka slabosti sa Vukašinom, moja veza sa Dušanom se završila brzo i iznenada, kao što je i počela.

Možda sam imala sreće, pa se Dušan ponovo pojavio u mom životu baš onda kad sam se umorila od Vukašinovih odlazaka i vraćanja. Vratio se, baš onda kad sam konačno bila spremna za mir.

Jednog oktobra, na moskovskom Crvenom trgu, pitao me je da udam za njega. I ja sam pristala.

Pristala sam na taj srećan, jednostavan i život bez drame.

Ali, avaj... sudbina...

* * *

Izašla sam na ulicu držeći Ivu za ruku. Smejale smo se, prolaznici su nas gledali sa osmesima, a neko je čak i dobacio jedno "srećno"... Osetila sam da je Iva zastala pre nego što sam pogledala pravo pred sobom. Istog trenutka srce mi je ubrzalo, mislila sam da ću ostati bez daha kad mi se pogled sreo sa njegovim...

"Zašto si ovde, Vukašine?"

Gledao me je očima punim suza i bolelo je, bolelo kao vrag.

"Ostavi ga. Idemo negde, zajedno."

"Svestan si da nosim venčanicu i da ću se za sat vremena udati?", pokušala sam da se nasmejem.

Plakao je. A ja sam se svim silama trudila da ne zaplačem zajedno sa njim.

"Mislio sam da me voliš."

"Volim te. Uvek ću te voleti."

“Zašto se onda udaješ za njega?”

“Posle svih ovih godina nešto sam naučila, shvaćtila... Svaka žena ima dve ljubavi u životu. Najveću i pravu. Ti si bio... ti jesi moja najveća ljubav. Volim te onako kako nikada nikoga neću. Ali voleti tebe, Vukašine, bilo je bolno. Toliko puta sam bila slomljena, bez snage da ustanem, toliko puta sam osećala fizičku bol, kao da mi se srce stvarno raspadalo na komade, toliko puta sam se jedva sastavljala i volela te čak i više nego pre... Ti si moja najveća ljubav. Ona koju osećaju i srce i duša i čitavo telo, ali razum od nje beži. Ti si moja najveća ljubav...”

“Ali nisam prava...”, izgovorio je tiho.

“Ali nisi prava. Dušan jeste. Sa njim me ništa ne boli. On je ona ljubav koju prihvataju i srce i razum. On je onaj sa kojim je sve kako treba, sa kojim je sve onako kako bi trebalo da bude. Jednostavno, lako, bez drame.”

Grčila sam ga dugo i znala sam da ću, ako ostanem u tom zagrljaju još sekundu duže, isključiti razum, skinuti venčanicu i otići sa tim čovekom gde god bude želeo da me odvede. Znao je i on.

“Idi sad. Budi srećna, važi?”

Klimnula sam glavom i krenula ka autu.

“Vukašine... Možda mi jesi najveća ljubav, ali nikada nisam umela da te volim. Kao što ni ti mene nisi umeo. Nađi nekoga ko će umeti da te voli, važi?”

“Jednostavno, lako, bez drame?”

“Baš tako.”

Klimnuo je glavom, a ja sam otišla.

Čitala sam poslednji zapis iz svog dnevnika

i plakala sam.

Plakala sam, možda zbog toga što Vukašin Martać i ja nismo umeli da se volimo, možda zbog toga što sam i godinama kasnije osećala svaku reč, možda zbog Dušana koji više nije pored mene, iako se tog maja zakleo da će zauvek biti... Možda zbog sebe same, jer sam se izgubila onog dana kad sam izgubila Dušana.

Nisam mogla da se ne zapitam šta bi se dogodilo da sam na dan našeg venčanja uhvatila Martaća za ruku i otišla sa njim bilo gde.

Vukašin je bio moja prva i najveća ljubav. I sada, nakon toliko vremena, jeste. I dalje mi oči zasuze zbog pesama koje smo zajedno slušali, i dalje me prvi sneg podseća na srednju školu i držanja za ruke, i dalje mi rakija od maline ima ukus njegovih poljubaca. Obično te dečije, srednjoškolske ljubavi brzo prođu. Naša, izgleda, nije nikada.

Umela je Iva, moja najbolja drugarica, često da kaže da smo bili pravi u pogrešno vreme. Ja u to nisam verovala. Vukašin i ja smo, uprkos ljubavi, bili pogrešni za svako vreme.

Imali smo nas dvoje toliko godina, toliko dana da volimo jedno drugo. A mi smo uporno birali da se gubimo. Da jedno od drugog odlazimo. Istina, vraćali smo se. Ali uvek odlazili. Dok tog majskog dana ja nisam otišla zauvek...

Dušana sam upoznala nakon više od decenije odlaženja i vraćanja Vukašinu. Bio je poseban. Bio je neko uz koga sam se smejala, neko čiji je zagrljaj umeo da smiri sve oluje, bio je jedini zbog kog sam

Vukašinu Martaću umela da kažem “ne”. A ipak, bilo je dana kada sam Vukašina birala umesto njega. Bilo je noći u kojima sam spavala pored Dušana, a želela da sam u Vukašinovom zagrljaju. Iako nije bio najveća, bio je moja prava ljubav. Ona ljubav zbog koje pred Bogom pristanete na “zauvek”, ona ljubav iz koje se rađaju deca. Ona “dok nas smrt ne rastavi” ljubav. Bio je... Bio je moja prava ljubav.

Vukašina nisam videla godinama nakon dana svog venčanja. Nisam ga videla, jer je od mene bežao. Iva i Lazar, moji najbolji prijatelji, bili su i njegovi. Slušala sam o njegovom životu, znala sam gde je, sa kim je i šta radi. I znala sam da on zna sve o mom.

Znala sam da je čitave noći u kafani plaćao tamburaše kada sam Dušanu rodila ćerku i znala sam da svaki put kad ja dođem u grad, njemu iskrnsne neko hitno putovanje. Bežao je. I nisam ga krivila. Ni sama nisam znala kako bih reagovala da ga sretnem. Ni sada, sa skoro četrdeset godina, ne znam šta bih uradila da na ulici sretnem svoju prvu ljubav.

Znala sam da je svih tih godina bio sam ili išao od jedne do druge prolazne ljubavi, ako su uopšte i mogle da se nazovu ljubavima.

Znala sam da je pijan umeo da priča kako u svima njima traži moje oči i kako ni zbog jednog pogleda ne drhti koliko je drhtao zbog mog. Znala sam da često u kafani naručuje “Sunce ljubavi” i peva “*Kad pogledam iza sebe, sve je crno osim tebe*”...

I znala sam, znala sam da je on, svaki put kad mi sa nepoznatog broja stigne *“Od tuge ću za tobom, za noć da ostarim, sve su moje nove bore, tvoji putevi sa njim... I ne bi jedan trag u snegu za mnom ostao, baš toliko sam bez tebe, dušo, propao...”*

Iako mi je Vukašin često dolazio u misli i snove, nisam se ni u jednom trenutku pokajala što sam izabrala Dušana. Nikada nisam bila srećnija nego tih godina sa njim. Nakon venčanja otišla sam sa njim u Moskvu, gde je radio kao košarkaški trener. Napustila sam posao stjuardese u Srbiji i zaposlila se u jednoj moskovskoj privatnoj avio-kompaniji. Bila sam srećna kad sa svakog putovanja donesem magnetić za naš novi stan, bila sam srećna dok smo držeći se za ruke šetali po moskovskim trgovima i stvarali zajedničke uspomene. Bila sam srećna dok sam posle svake pobede njegovog tima pravila svečanu večeru, kao da su osvojili Evroligu i kad me nesvesno, u snu, zagrlili. Bila sam srećna što ni godinama kasnije nije prestajao da me drži za ruku dok hodamo ulicom i što nikada nije izašao iz stana bez da me poljubi. Baš nikada.

Kada smo posle dve godine braka saznali da ćemo dobiti dete, silno je želeo dečaka kom će kupiti prvu košarkašku loptu, voditi ga na treninge i utakmice. A ipak je plakao od sreće kada su na ultrazvuku ustanovili da će biti devojčica i sa osmehom je bojio sobu u roze. Plakao je i kada se Irina rodila, a kada smo došle iz porodilišta, čitavu noć je proveo gledajući je. I kupio joj je tu košarkašku loptu.

Nisam bila ljubomorna što joj je prva reč bila "tata", ni što je njegova mezimica u vrtiću svima pričala da joj je tata omiljena osoba na svetu.

Jer je njen tata i meni bio omiljena osoba na svetu.

Irina je imala šest godina kada Dušan prvi put nije mogao da se seti njenog imena. Imala je šest godina kada se Dušan jednog dana probudio i shvatio da ne zna ko je devojčica koja mu se zatrčala u zagrljaj. Imala je šest godina kada je, krijući se ispod jorgana, slušala jedinu svađu svojih roditelja. Plakala je, iako nije znala šta znače strašne reči koje smo izgovarali. Plakala sam i ja dok sam ubeđivala Dušana da ode na pregled kod neurologa i na magnetnu rezonancu.

Irina je imala šest godina kada me je njen tata, njena omiljena osoba na svetu, zamolio da je spakujem i pošaljem je kod moje majke u Srbiju.

Grlio ju je na rastanku i nije plakao, iako je znao da je grli poslednji put. Nije plakao dok joj je objašnjavao da će otići na stvarno dug put i da se sa njega verovatno neće vratiti. Nije ni suzu pustio dok joj je pričao da će je gledati sa svake duge i svake zvezde. Da ga uvek može pronaći ako pogleda u nebo.

"Volim te, tajó", rekla mu je pre nego što je uhvatila moju majku za ruku i otišla. Tek je tada zaplakao i satima nije prestao.

Dušan je nešto više od tri meseca vodio borbu sa tumorom na mozgu. Bilo je dana kada nije bio

svestan gde se nalazi. Dana u kojima bi se budio i zaticao me pored bolničkog kreveta, a nije znao ko sam.

Ipak, znala sam da se u onim danima kada je bio svestan kroz njegovu glavu vrtela samo jedna rečenica. *Volim te, tajo.*

Irina je imala šest godina kada je njena omiljena osoba na svetu napustila naš svet. Izdahnuo mi je na rukama, držeći u ruci njenu fotografiju.

“Obećaj mi da ćeš joj svakog božijeg dana govoriti da je volim”, rekao je.

“Obećavam”, promumlala sam jecajući.

“I tebe volim”, bilo je poslednje što je rekao.

I nikada nije čuo moj odgovor.

Nikada nije čuo moje poslednje “volim i ja tebe”.

U periodu nakonu Dušanove smrti, nisam bila ni senka žene koju je voleo. Ni senka majke kakva sam Irini bila dok je bio živ. Mrzela sam sebe premotavajući u glavi svaki njegov zagrljaj za koji sam želela da je Vukašinov, mrzela sam sebe jer sam mislila da ga nisam dovoljno volela. Mrzela sam sebe jer sam Irinu gurala od sebe i što sam samo blede gledala u nju dok mi je govorila “Volela bih da si ti otišla na put umesto tate.”

Trebalo mi je mnogo vremena da nastavim život bez njega. Da se trgnem iz tog bunila, da shvatim da sam ja ta koja je još uvek živa, da naša ćerka ima samo mene i da me verovatno sa svake duge i svake zvezde gleda i grdi što Irini nisam dobra majka.

Nekim danima sam od jutra do mraka samo sedela na njegovom grobu, nesposobna da zaplačem. Ili bih plakala toliko da su mi ljudi prilazili, pitajući da li želim da pozovu nekoga

da dođe po mene.

Posle šest meseci, mama i Iva su sele ispred mene i kratko i jasno mi rekle da ću morati da pronađem način da se saberem ili da potražim stručnu pomoć. Zbog Irine, izabrala sam ovo drugo.

Nekada su mi razgovori sa psihologom pomagali, nekada sam se kući vraćala još više utučena. I dalje sam imala neprospavane noći i dane celodnevnog plakanja, ali su mu govorili da je sve to deo procesa. Govorili su mi da ide na bolje.

Slušala sam i nisam mogla da verujem da će mi ikada biti bolje.

Konačno sam došla sebi kada sam shvatila da je naša devojčica napunila sedam godina, a da ja nisam ni primetila gde je godina prošla. Nisam primetila da je tog septembra krenula u školu i da je svakog dana sa njom domaći radila moja majka. Kada sam čula kako svoju baku slučajno naziva "mama", plakala sam čitave noći. Narednog sam se jutro probudila, spremila joj užinu, spakovala torbu i odvela je u školu. Bilo je čudno. I meni i njoj. A onda nam je narednog dana bilo manje čudno. I svakog sledećeg sve manje. Sve dok jednog dana nije postalo normalno. I tek tako, postalo mi je normalno da smo nas dve same. Da imamo samo jedna drugu i pomirila sam se sa tim da će tako biti zauvek.

Pomirila sam se sa tim da Dušan neće sići ni sa jedne duge, ni sa jedne zvezde. Ali da nas sa svake gleda, srećan ako smo i mi srećne.

Gledala sam u tu stranicu dnevnika, dnevnika jedne ljubavi, i pitala se da li će mi biti lakše ako deo svojih emocija ostavim u njemu, kao što sam to nekada činila.

I nisam znala odakle bih počela...

Dve godine po povratku u Srbiju, Irina i ja smo živele sa mojom majkom u njenom rodnom gradu, gradu u koji smo se nas dve preselile nakon što su se ona i tata razveli. Iako sam u njemu provela samo srednjoškolske dane, oduvek sam ga nazivala svojim. Valjda jer mi je taj period života bio najlepší.

Bilo je nečega utešnog u tome dok sam Irinu gledala kako baš u njemu gradi svoja prva drugarstva, dobija prve petice i crveni zbog prvih simpatija.

Iva i Lazar su ponekad dolazili kod roditelja, ali se nikada nisu zadržavali duže od vikenda i svaki put kad bi odlazili u Beograd, u meni se stvarao neki osećaj praznine. Falili su mi prijatelji. Istina, falilo mi je povremeno da nas troje i Vukašin sednemo, ispričamo se i zapijemo, kao što smo nekada umeli... U onom prethodnom životu.

Njihov Danilo imao je već dvanaest godina,

a nekoliko meseci nakon što sam ja rodila Irinu, dobili su još jednog dečaka, Viktora. Uživali smo da gledamo kako njih troje stvaraju neku svoju družinu i smejali se što Danilo sve češće prevrće očima kad ga Viktor i Irina spopadnu sa idejama za igre.

Sve sam češće i ja prevrtala očima kada me Iva spopadne sa idejom da se vratim u Beograd, ali sam sve češće o tome i razmišljala. Izdavala sam stan u kom sam ranije živela i kad god bih otišla po kiriju, razmišljala sam o tome da stanarima dam rok da se isele.

“Sada ti je pravi trenutak. Bliži se kraj školske godine, Irina može da je završi ovde, pa da od septembra krene u novu školu. Taman će imati celo leto da se privikne na novu sredinu”, govorila mi je majka čitavog aprila.

Bila sam nesigurna.

Jednog dana sam silno želela da život nastavimo tamo, a drugog me je bilo strah da bez moje majke provedemo čak i vikend. Zato ni njoj ni Ivi nisam rekla kada sam stanarima saopštila da će moći da ostanu do kraja juna i da sam počela da tražim posao u Beogradu. Mislila sam da imam dovoljno vremena da Irinu pripremim za to, ali je ono toliko brzo prolazilo, da nisam imala vremena ni da pripremim sebe...

“Šta ćeš da obučeš?”, pitala je Iva čim sam se javila na telefon jednog kišnog ponedeljka početkom juna.

“O čemu pričaš?”

“Nisi dobila poruku?”

“Kakvu poruku?”

“Sledeće nedelje imamo proslavu dvadesetogodišnjice mature! Je l’ možeš da zamisliš da je prošlo dvadeset godina? Ja se uopšte ne osećam odraslo, a kamoli matoro koliko bi trebalo”, brbljala je.

“Ja ne idem”, odgovorila sam ni ne razmislivši.

“Naravno da ideš.”

“Ne mogu.”

“Vukašin je u Beču”, rekla je.

“Uopšte se ne radi o Vukašinu”, slagala sam. “Tamo će svi pričati neke životne priče, a onda ću i ja morati da ispričam svoju... Ne mogu da podnesem više sažaljivih pogleda u ovom životu, Ivo...”

“Onda treba da počneš da živiš ponovo, Nađa. Kreni sa mnom i Lazarem na ovu proslavu, prećuti tužan deo svoje životne priče, fokusiraj se na ono što imaš trenutno i na ono što je pred tobom. Biću tu da te držim za ruku, kao kada si pre dvadeset godina odgovarala hemiju”, nasmejala se.

Duboko sam udahnula, izbrojala do tri i odlučila da je poslušam. Da počnem ponovo da živim.

“U redu”, rekla sam joj. “I ne znam šta ću da obučem.”

Naredne nedelje, Iva se pojavila u kući moje majke noseći u ruci sedam haljina.

“Nijedna nije crna.”

“Prošlo je skoro dve godine, Nađa. Nećeš nositi crnu haljinu”, odgovorila je. “Počinješ da

živiš, sećaš se?"

"Počinjem da živim", prošaputala sam podsećajući sebe.

Nakon što sam isprobala sve haljine koje je ponela, Iva, Irina i mama odabrale su onu koja se meni najmanje dopala. Ipak, sat vremena kasnije, izašla sam iz kuće noseći asimetričnu, bordo haljinu kratkih rukava, presečenu tankim kaišem oko struka. Zadnji deo padao je lepršavo do sredine listova, dok je napred imala izrez do kolena. Iva je odabrala i nakit u boji zlata, naterala me je da se posle dugo vremena našminkam i imala je strašno veliku želju da mi napravi frizuru. To joj nisam dozvolila, pa mi je plavo-smeđa, prirodno ravna kosa, padala na ramena.

"Prelepa si, mama", rekla je moja devojčica kada sam krenula i zbog te rečenice zaista sam se osećala prelepo. Na putu do škole, bila sam ubeđena da će to biti prvi lep dan, posle skoro dve godine.

Iako u našu gimnaziju nisam kročila od poslednjeg školskog dana, delovalo mi je kao da je vreme tamo stalo.

Klupe u dvorištu bile su iste one na kojima smo provodili odmore, stari hrast i dalje je prkosio vremenu, a iako je bilo sveže okrećeno, boja na zidovima ostala je ista, neprijatno žuta. Portreti Vuka Karadžića i Dositeja Obradovića još uvek su krasili glavni hol, a čak je i miris ostao nekako isti.

Miris uspomena.

Pored Lazara, Ive i mene, pojavilo se još

petnaestoro ljudi. Razredna, koja je i u sedamdesetim godinama još uvek bila dama kakve se sećam, gledala nas je očiju punih suza. I u njenom starom kabinetu kao da je vreme stalo pre dvadeset godina, kada nam je održala poslednji čas.

“Znate, kada sam se, posle tog letnjeg raspusta pre dve decenije, vratila u školu, trebalo mi je nekoliko meseci da se naviknem da me nećete sačekati iza ovih vrata kada dođem na razredni čas, da slušamo Bojanove viceve ili da grdim Lazara što je opet iznervirao profesorku istorije izmišljajući činjenice. Niko me više, kao Iva, nije upozoravao kad mi se karmin razmaže po zubima ili kad mi se izvrne suknja. Hodala sam takva, a oni su se smejali. I svaki put kad sam dolazila u školu, mislila sam da ću na toj klupici ispred da zateknem Vukašina i Nađu, kako zagrljeni viču “dobar dan, razredna” i pitaju me kako sam tog dana...”, pričala je, a ja sam se jedva suzdržavala da ne grcam u suzama zbog tog nekog davnog vremena, zbog klupice i Vukašinovog zagrljaja. Tada je sve bilo jednostavnije.

Iva me je držala za ruku i dok se razredna prisećala tih dana i dok sam sat vremena kasnije sedela na toj klupi, na kojoj je još uvek stajalo urezano malo srce i slova V i N.

“Tužna si zbog Martaća?”, pitala me je.

“Nisam tužna zbog njega. Tužna sam zato što život više nije tako jednostavan kakav je bio kad smo Vukašin i ja urezali ovo srce.”

“Takav je život, moja Nađa. Ne možemo zauvek biti srednjoškolci”, rekla je, a onda se

nasmejala. "Ali danas možemo. Hajde, Lazar nas čeka u kolima."

U restoranu u kom je bila organizovana proslava pridružilo nam se još nekoliko drugova iz razreda, koji zbog posla nisu mogli da stignu na susret u školi. Muzika je bila baš po mom ukusu, svi smo igrali i smejali se, prepričavali uspomene i pomalo pripiti pričali o nekim stvarima koje trezni ne bismo priznali. O greškama, promašenim životima, lošim potezima i nepreboljenim ljubavima. Prestala sam da brojim koliko mi je puta rečeno "mislili smo da ćete Martać i ti zauvek ostati zajedno" otprilike u isto vreme kada sam prestala da brojim i čaše belog vina.

U neko doba, posle mnogo istih rečenica i mnogo čaša vina, postalo mi je žao što on nije tu.

I mrzela sam sebe zbog toga.

"Gde ćeš?", zaustavila me je Iva kada sam krenula ka izlazu.

"Na vazduh. Pet minuta. Ako me nema za pet minuta, onda dođi po mene. Biću dobro, obećavam."

Zabrinuto je gledala dok sam hitala ka vratima, kao da u restoranu nema nimalo vazduha. Čim sam kročila na pločnik, zatvorila sam oči i izbrojala do deset, trudeći se da ne zaplačem. Otvorila sam ih, a kad sam ugledala priliku ispred sebe, ponovo sam ih zatvorila.

"Priviđa ti se, idiote", šapnula sam sebi.

Ponovo sam izbrojala do deset, nadajući se da će mi lik Vukašina Martaća ispariti pred očima, ali

kad sam ih otvorila, on je još uvek bio tu.

“Ne priviđam ti se”, rekao je smejući se.

“Ti si u Beču.”

“Nađa, stojim pred tobom.”

“Jok”, odmahнула sam glavom i ponovo zažmurila.

Vrisnula sam kad me je uštinuo za ruku i u isto vreme zadrhtala zbog njegovog dodira.

“Stvaran sam i stojim pred tobom.”

“Ali, Iva je rekla...”

“Da neću doći?”

Klimnula sam glavom.

“I meni je rekla da ti nećeš doći.”

Neko vreme smo samo stajali i ćutali.

“Stvarno ne bi došla da si znala da ću ja biti ovde?”, pitao je.

“Stvarno.”, rekla sam tiho.

“Ni ja ne bih da sam znao da ćeš ti doći.”

“Zašto?”, pitala sam ga.

“Dovoljno je teško i dok te ne viđam”, odgovorio je i pre nego što sam uspela da nastavim sa pitanjima, Iva je izašla.

“Isteklo je pet m...”, počela je, pa zastala kada je ugledala Vukašina. “Martaćuuuu, čovečeeee, pa zar ti nisi u Beču?”, dodala je neprirodno visokim glasom.

“Isto kao što ni Nađa nije ovde”, rekao je on, a moja drugarica je samo slegnula ramenima, uhvatila me za ruku i povelu u restoran.

Bio je to prvi put da sam videla Vukašina Martaća, od kako me je pre deset godina na dan mog venčanja molio da pobeđnem sa njim. A osećaj je

bio kao da sam ga videla juče.

Sedela sam, nemoćna da sklonim pogled sa njega koji se pozdravljao sa starim prijateljima. Godine su mu lepo stajale. Uredno podšišana proседа kosa, isto takva brada od nekoliko dana i onaj dečaćki osmeh, koji se nimalo nije promenio. Ruke su mi drhtale, a srce lupalo ubrzano kao onog davnog decembra kada me je prvi put poljubio.

Iva me je svakih pet minuta pitala da li hoću da idemo kući, a ja sam nemo odmahivala glavom. Gledala sam ga i praznila čašu za čašom.

Nakon što je sa svima proveo pomalo vremena, spustio se na stolicu do moje.

“Jesi li uspela da ubediš sebe da nisam priviđenje?”

“Pravi se da jesi”, odgovorila sam mu pripito.

“Misliš li da možeš da igraš sa priviđenjem?”, pitao je kada je bend počeo da svira neku laganu muziku.

“Mislim da možeš, ako dovoljno jako zamisliš.”

“Pa hoćeš li?”

“Šta?”

“Da jako zamisliš?”

Stajao je preda mnom, pružajući mi ruku i to me je ponovo vratilo na naš poslednji susret. Na ispruženu ruku koju nisam prihvatila i pogled koji sam na sebi osećala dok sam odlazila u venčanicu.

“Nađa?”

“Zamisliću”, rekla sam i uhvatila ga za ruku.

Ne sećam se pesme uz koju smo plesali, ne znam ni jesam li je čula od dobovanja srca i

sopstvenih misli. Sećam se da mi je, pre nego što me je pustio iz zagrljaja, šapnuo "oduvek, zauvek" i da sam, kao da nešto gori, pokupila svoje stvari i krenula ka izlazu.

Kao u lošem i predvidivom romantičnom filmu, krenuo je za mnom, a ja sam poželela da vrištim.

"Nađa, stani. Šta je bilo?"

Nisam se zaustavljala.

"Nađa! Molim te, stani!"

I stala sam. Došetao je ispred mene, zbunjen i tužan. "Šta sam uradio?"

"Nastavi da bežiš od mene, kao što si bežao prethodnih deset godina. Nastavi da izbegavaš svaku mogućnost da se sretnemo, zaboravi da postojim..."

"Nikada nisam zaboravio da postojiš."

"Zaboravi sada", izgovorila sam tiho.

"Hoćeš li ti da zaboraviš da ja postojim?"

"Zaboraviću, Vukašine. Moram da zaboravim."

"Zašto?"

Gledala sam ga, nemoćna da zadržim suze.

"Zato što osećam krivicu čak i dok razgovaram sa tobom."

Nisam planirala da mu to kažem. Nisam ni znala da je to ono što osećam. Slomila sam se. Neplanirano i neočekivano, kao da sam juče sa njim prevarila Dušana, slomila sam se od krivice kao što nisam ni deset godina ranije.

"Razumem", klimnuo je glavom. "Hoćeš da ti pozovem taksi?"

"Ne, hvala", odgovorila sam sabrano. "Ići ću

pešaka, da malo razbistrim glavu.”

“Nađa...”, viknuo je nakon što sam napravila nekoliko koraka. Okrenula sam se ka njemu. “Čuvaj se, važi?”, dodao je.

Klimnula sam glavom, izula cipele i bosa krenula dobro poznatim ulicama. Plakala sam kao kiša.

Kao što sam te večeri obećala sebi, pokušavala sam da zaboravim da sam srela Vukašina. Ipak, nekako mi se uvlačio u misli dok sam pakovala svoje i Irinine stvari, dok sam vozila ka Beogradu i brojala svaki put kada sam tim putevima išla u zagrljaj njemu...

I trajalo je sve dok nismo došle u stan.

Među tim zidovima lomile su me uspomene na neki drugi život. Onaj u kom sam imala Dušana.

Iz tog sam stana izašla u beloј venčanicі i odvezla se do crkve u kojoj sam postala njegova žena.

U tom sam stanu kao njegova žena prvi put zaspala i probudila se i iz njega sam ceo svoj život preselila u Moskvu.

I nikada, baš nikada, nisam pomislila da ću u njemu ponovo živeti bez Dušana...

Bila sam dobro dok smo Irina i ja bile okupirane sređivanjem stana. Zabavljale smo se dok smo birale boje za zidove i nameštaj za njenu novu

sobu. Ona se u Beograd zaljubila na prvi pogled. Volela je da se igra u parkiću ispred zgrade, da provodi vreme sa mojim ocem, koji je njoj bio sve ono što u mom detinjstvu nije, volela je pidžama žurke kod Ive i kada Viktor dođe kod nas... Toliko je volela svoj novi život da sam je jedva ubedila da na dve nedelje napusti Beograd i da sa Dušanovim roditeljima ode na more.

Tako sam, sredinom avgusta, prvi put ostala sama u tom malom stanu. Osim uspomena u kojima sam živela, mučila me je i pomisao na budućnost. Nisam mogla da nađem posao, brinula sam kako će Irini biti u školi i hoću li uspeti da sačuvam tu sreću koju oseća od kada smo se preselile...

“Zašto ne pitaš tatu da ti pomogne oko posla?”, pitala me je Iva dok sam joj iznosila svoje brige.

“Nema šanse.”

“Čovek je pun k'o brod i zna ceo grad. Ako neko može da ti pomogne, to je on.”

“Ne želim da mi on pomaže”, rekla sam joj.

“Mislim da je vreme da oprostiš čoveku što se razveo od tvoje mame pre dvadeset godina. Znam da je bio daleko od savršenog oca, ali ga pitaj za pomoć zbog Irine, ne zbog sebe.”

Ćutala sam, ali sam znala da ću pozvati Slavišu čim ispratim Ivu.

Dva dana kasnije, moj otac i ja smo stajali ispred zgrade u kojoj sam živela i gledali u izlog praznog lokala.

“Evo ti. Otvori šta hoćeš”, rekao je dok mi je pružao ključeve.

“Ovo je tvoje?”

“Znaš da sam projektovao ovu zgradu. Tvoj stan i ovaj lokal bili su deo isplate. Od kad je zgrada useljena, ovde je bila poslastičarnica, ali su prošlog meseca zatvorili. Fini ljudi, odoše u penziju. Nisu imali dece da im ostave posao, a rodbinu nisu voleli jer su ih čitav život samo izmuzavali. Kažu bolje da zatvore nego da poslastičarnica izgubi dušu. Mogu već sutra da ti prepisem lokal, a ti vidi šta ćeš sa njim.”

“Tata...”

“Dobro, Irini ću da prepisem”, rekao je znajući šta me muči. “Nikada ti se nisam zahvalio što me puštaš da budem u njenom životu onoliko koliko u tvom nisam bio. Znam da ne mogu sa njom da ispravim greške koje sam sa tobom pravio, ali...”

“Hvala ti”, prekinula sam ga. “Samo budi ti za nju. Voli da provodi vreme sa tobom.”

Klimnuo je glavom i ostavio me da sa ključevima u rukama stojim pred tim praznim lokalom.

I nisam morala mnogo da razmišljam. Želela sam tu poslastičarnicu sa dušom.

Ni sama ne znam koliko puta smo se puta Iva i ja tešile njihovim kolačima, koliko su mi rođendanskih torti napravili, koliko je puta Vukašin svraćao da mi kupi kolač pre nego što se popne u stan, znajući da sam ljuta na njega... Pomislila sam na sve ljude u komšiluku koji možda imaju isto takve uspomene i nisam želela da to nestane. Želela sam da stvaramo nove.

Posle dva meseca "Kapkejk kafe" radio je punom parom. Ljude je u početku odbijao novi naziv poslastičarnice, ali čim su shvatili da kolače pravimo po receptima starih vlasnika, počeli su da dolaze sve češće. Onda su probali sve novo što smo uneli u ponudu, pa im se i to dopalo, a Iva je od prijateljice koja mi pomaže u novom poslu postala zaposlena sa punim radnim vremenom. Po čitav dan smo provodile u tom lokalu, deca su u njemu radila domaći, a ni sama ne znam koliko sam puta uspavanu Irinu u rukama nosila do stana.

I bila sam srećna. Pronašla sam sebe, posle toliko godina u kojima sam bila izgubljena. Pronašla sam nešto što volim da radim, nisam po čitave dane razmišljala samo o svom gubitku... osećala sam se kao da život za Irinu i mene ponovo počinje. Osećala sam se kao žena kakva sam bila pre nego što sam ostala bez Dušana.

Usudila sam se, da prvi put od kad sam ga izgubila, kažem da sam srećna.

* * *

“Je l’ ti stvarno ne vidiš da on flertuje sa tobom ili se praviš luda?”, pitala me je Iva nakon što je momak kog sam poslužila izašao iz poslastičarnice.

“Sa mnom?”

“Sa tobom, gospođo”, odgovorila je smejući se.

“Ne izmišljaj.”

“Došao je treći put ove nedelje da kupi rođendanske mafine.”

“Možda jednostavno voli rođendanske mafine”, rekla sam joj.

“Ili bi da voli tvoje mafine.”

“Ivo!”, ciknula sam, a ona se smejala.

“Opusti se, tetka. I obrati pažnju na momka kada sledeći put dođe da kupi proklete mafine. Videćeš da sam bila u pravu.”

Kada se, posle nekoliko dana, pomenuti momak, koji je sigurno bio desetak godina mlađi od mene, ponovo pojavio, Ivine reči bile su sve o

čemu sam mogla da razmišljam. Sasvim sigurno, ona je bila krivac što su mi ruke drhtale dok sam pakovala kolače i što mi je novac ispao iz ruke kada su nam se prsti slučajno dodirnuli.

Umirala je od smeha kad sam joj sat vremena kasnije prepričavala šta se dogodilo.

“Ala si ti zarđala”, procedila je kroz smeh. “Treba ti muškarac.”

“Ne treba mi”, odgovorila sam i više mi ništa nije bilo smešno.

“Dobro, nemoj opet da se vraćaš mračnoj Nađi. Ne treba ti niko i sve je super. Vrati osmeh.”

Pravila sam se da je sve u redu, ali od tog trenutka više nije bilo. Ponovo je počela borba između dve Nađe.

One koja nije mogla da zamisli da bude sa nekim ko nije Dušan i one koja je bila neizmerno tužna zbog pomisli da bi ostatak života mogla da provede sama.

Pred kraj radnog vremena, Lazar je doveo decu iz škole i nisam mogla da ne pomislim da se sudbina smeje i jednoj i drugoj Nađi.

“Mama, mislim da ću morati kod zubara”, rekla je Irina i široko se nasmejala.

Falila joj je polovina prednjeg zuba. “Pala sam na odmoru, ali ne brini, nije me bolelo.”

Okrenula sam se ka Ivi koja se smejala šire nego Irina. “Imam ja da preporučim stomatologa.”

Pomisao da se sretnem sa Vukašinom stvorila mi je mučninu u stomaku. Nisam mogla da procenim da li na onaj dobar ili na loš način. Znala sam samo da ne želim da rizikujem.

“Lazare, je l’ možeš da nazoveš Vukašina i odvedeš je?” , pitala sam ga, a Iva je prevrtala očima.

“Ovo je kao da imamo dvadeset godina ponovo. Hoćete li da odrastete već jednom?” , zapitao se, ali ipak uzeo telefon da ga pozove.

Irinu je vratio kući sat i po vremena kasnije, a ona je oduševljeno pričala kako nikad u životu nije bila kod boljeg zubara.

“Bila si kod samo jednog i prilično sam sigurna da ga se ni ne sećaš” , odgovorila sam joj.

“Svejedno, mama. Ovaj je najbolji. I dao mi je bombone. Savršene. Moraš da mi kupiš takve.”

Klimnula sam glavom i obećala joj gomilu bombona.

Te sam večeri jedva zaspala, razmišljajući o razgovoru sa Ivom, o činjenici da je Vukašin upoznao Irinu i praznoj polovini kreveta koja je počinjala da me guši. Narednog jutra bila sam bolno svesna toga da možda ipak nisam bila srećna. Ne u potpunosti.

Nijedne bombone koje sam kupovala narednih dana nisu bile ONE bombone. Na kraju sam Irinu vodila od marketa do marketa da bi mi pokazala koje je to bombone dobila od Vukašina. Nakon dve nedelje bezuspešne potrage, počela sam da mislim da ih je izmislila.

Onda sam jednog dana otišla po nju u školu i na putu do stana istrгла mi se iz ruke i potrčala napred uzvikujući Vukašinovo ime. Zaledila sam se dok sam gledala kako mu skače u zagrljaj i

objašnjava da kao blesave tražimo bombone i da ih nema nigde.

“Što me nisi nazvala da joj donesem?”, pitao me je kada sam konačno uspela da im se približim.

“Rekla si mi da nemaš njegov broj!”, ciknula je moja ćerka, kao da sam najveća izdajica na ovom svetu. Razočarano je odmahнула glavom, pa pogled sa mene vratila na Vukašina. “Molim te, reci joj koje su to bombone.”

“Doneo sam ih iz Austrije”, tiho je rekao i pogledao u mene kao da se izvinjava.

“Je l’ možeš i meni da ih doneseš?”, pitala je Irina kao iz topa. Nisam stigla ni da je prekorim, a Vukašin joj je već obećao da će doneti kad sledeći put bude išao.

“Rekla sam ti da je najbolji zubar”, šapnula mi je zavernički, a ja sam osetila da crvenim.

Vukašin me je potom pitao “šta ima”, kao da je ovo bio jedan sasvim normalan susret dvoje poznanika, dodao da mu je Iva rekla da nam posao ide super i da mu je baš drago zbog toga, a onda je Irini rekao da će doći kada ga je pozvala da proba kolače. A potom me je pogledao kao da pokušava da kaže da ipak neće doći ukoliko ja to ne želim.

“Čekamo te onda”, izgovorila sam i onaj neprijatan osećaj kajanja koji sam očekivala se nije pojavio.

Na rastanku je Irini bacio “petaka”, a kada sam se okrenula ka mestu na kojem smo stajali, on je još uvek bio tamo i gledao za nama.

Danima nakon tog susreta, Irina je zapitkivala zašto se ne družim sa Vukašinom kao sa Ivom i

Lazarem, da li smo se u školi svadali pa ga zato ne volim... Ta njena pitanja su me izluđivala jer nisam umela da joj odgovorim, ali su me naterala da počnem da razmišljam kao odrasla osoba. I da prestanem da se ponašam prema Vukašinu kao da mi je smrtni neprijatelj.

A on se jednog dana u poslastičarnici pojavio držeći za ruku moju ćerku.

“Vidi koga smo doveli!”, ciknula je kada su njih dvoje, Lazar i dečaci ušli.

“Išao sam sa Lakijem da ih pokupim iz škole”, dodao je Vukašin kao da se pravda.

Udahnula sam duboko, izbrojala do tri i narednih nekoliko sati se pravila kao da je to što se desilo najnormalnija situacija na svetu. Zajedno su isprobavali kolače, pričali smo o planovima za posao, o dečijim domaćim zadacima, o životu. I nekako je postajalo sve normalnije...

“Hoćeš da ostanem malo večeras?”, pitala me je Iva kada smo završile sa poslom. “Imamo u frižideru ono vino koje smo dobile još za otvaranje.”

Pokupile smo dve flaše vina i popele se do mog stana. Ćutale smo dok smo ispijale prvu čašu.

“Kako si?”, progovorila je dok nam je sipala drugu.

“Ne znam”, rekla sam joj iskreno.

Pogledala me je sa nekim setnim osmehom i videla sam joj u pogledu da nije sigurna da li treba da izgovori ono što bi želela.

“Znaš... ovo što se danas dogodilo bila bi naša svakodnevica da Vukašin nije bio kreten

većinu vremena. I da ti nisi bila kreten, ali malo manji od njega.”

Čutala sam.

“Je l’ ti nekad žao što niste završili zajedno?”

“Nije mi žao. Imam Irinu. Nju ne bih menjala ni za kakav drugačiji završetak moje i Vukašinove priče.”

“Ne pitam te to. Zamisli da bi imala Irinu, ali sa njim.”

Nasmejala sam se.

“Irina je ista Dušan. Ne bi bila tako savršena da sam je imala sa nekim drugim, tako luckasta i tako... ne znam. Ne kajem se. Da je Dušan živ, sada ne bismo ni pomišljale na ovu temu, a kamoli pričale o njoj. Bila sam srećna sa njim. Nisam se kajala. Nije mi bilo žao. Sve je bilo onako kako treba da bude. Dok nije ...”

Nisam mogla da izgovorim. I dalje nisam mogla da izgovorim.

“Šta ćeš sad sa Martaćem?”

“Prestaću da se ponašam kao dete. Kad već nismo uspeli da budemo odrasli ljudi sa trideset, možda ćemo sada moći. Prošlost je prošlost. A on je, na kraju krajeva, uvek bio naš prijatelj. Može to da bude i sada, posle svega. Prerasli smo, valjda, sve one dečije boljke koje nam nisu dozvoljavale da budemo na istom mestu ako se ili ne volimo do daske ili ne mrzimo iz dna duše.”

Nasmejala me je pomisao na tu istinu. Vukašin i ja nikada nismo imali sredinu. Nikada nismo imali sivo. Sve je bilo ili crno ili belo. Osim u momentima kad sam ga u isto vreme i volela do

daske i mrzela iz dna duše. Sa tom sivom nisam umela da živim. Zato sam i otišla. Zato sam sreću tražila sa nekim drugim.

“Misliš li stvarno da će posle svega moći da ti bude prijatelj?”, pitala me je.

“Pokušaću”, rekla sam i zaista to mislila.

Na dan Ivinog rođendana, Lazar je pokupio decu i odveo ih kod moje i Ivine majke. "Ovo mi je najbolji poklon za rođendan ikada. Vikend bez dece! Posle ne znam ni sama koliko vremena. Treba nam ovo, Nađa. Treba nam", govorila je entuzijastično dok je u marketu trpala u kolica jednu po jednu flašu alkohola.

"Osećam da će ovo večer da se završi kao neka komedija u kojoj matorci polude."

"Dobro je dok je komedija", smejala se.

Dok sam nju pokušavala da ubedim da je odabrala više nego dovoljno alkoholnih pića, za oko mi je zapala rakija od maline. Uzela sam dve flaše i stavila ih u kolica.

"Ti reče da je dosta...", smejala mi se Iva.

"Ovo je posebno", rekla sam joj i tačno je znala na šta mislim.

Te večeri dok sam pila rakiju od maline, sećala sam se njenog rođendana od pre gotovo dve

decenije. Sećala sam se da mi je prvi poljubac sa Vukašinom imao ukus malina zbog te rakije, sećala sam se da mi je njegov zagrljaj bio nešto taman. I sećala sam se da sam se pitala da li je moguće da postoji neko ko je stvoren da baš nas grli. Sećala sam se da me je držao za ruku i pevušio *"Ne dam da ovaj osećaj ode"* i da je vazduh mirisao na ono vreme pred prvi sneg. Sećala se, kao da je juče bilo. I tada sam, otprilike, shvatila da Vukašin Martać nikada neće moći da bude moj prijatelj. Previše smo toga zajedno prošli. Previše smo se voleli. Previše sam imala želju da ga zagrlim kad god se nalazio u mojoj blizini... Previše.

"O čemu razmišljaš?", pitao me je kad je seo pored mene i iz ruke mi uzeo rakiju. Popio je, pa nasuo drugu.

"O tebi", usudila sam se da kažem.

"Je l' mogu da znam detalje?"

Popio je i drugu čašu, pa mi sipao još jednu.

"Hoćeš da ti donesem čašu?", izbegavala sam odgovor.

"Neka. Slađe mi je ovako."

"Znaš za one bapske priče da će se ljudi koji piju iz iste čaše posvađati?"

"Oko čega mi možemo da se posvađamo?", pitao je.

"Mislim da nikada nismo imali problem da pronađemo razlog za to."

"To je bilo pre. Sad smo drugi ljudi."

"Pa, ja i nisam toliko druga žena. Bar mislim da nisam."

"Nisi?", pitao je sa osmehom.

“Možda malo poboljšana verzija.”

“Zato što nije bilo mene da ti kvarim život?”

“Nikada mi nisi kvario život, Vukašine. Možda ga malo otežavao, ali kvario nikada.”

Popila sam rakiju, sipala novu i ovog puta čašu stavila ispred njega.

“Ja više nisam taj čovek”, rekao je. “Bar se nadam da nisam.”

“Ništa tom čoveku nije falilo. Samo nije znao šta hoće. Ili je znao da neće mene.”

Čaša je ponovo bila prazna.

“Nije znao šta hoće, a na kraju je kasno shvatio.”

Plašila sam se onoga što bih mogla da mu kažem, plašila sam se onoga što bi on mogao da izgovori. Plašila sam se te iznenadne blizine, otvaranja starih rana. I plašila sam se te proklete želje za njegovim zagrljajem.

“Olako sam te shvatao”, priznao je. “Nekako sam mislio da ćeš uvek biti tu. Tako sam navikao. A onda jednog dana više nisi bila i ja nisam znao kako da se nosim sa tim. Mislim da sam sebi priznao da se više nećeš vraćati tek kad si dobila Irinu.”

Vukašin koji priča o svojim osećanjima bio je za mene nešto potpuno novo. Sedeo je pored mene, rame mi se oslanjalo na njegovo, slušala sam šta govori i nisam mogla da se ne zapitam šta bi bilo da je toliko iskren bio deset godina ranije.

“Nemoj pogrešno da me shvatiš. Nisam srećan što si se vratila. Nisam srećan što si ovde pored mene sada i što imam priliku da ti sve ovo kažem.

Najviše na svetu bih voleo da te više nikada nisam video i da sam kao do pre nekoliko godina samo slušao o tvom srećnom životu, životu kakav si zaslužila. Bio sam srećan zbog tebe, kunem ti se. Tužan jer sam sebe sjebao, ali zbog tebe uvek srećan. Nisam mogao ni da ga mrzim jer znam da te je voleo onako kako ja nisam umeo. Žao mi je što si ovde", izgovorio je u jednom dahu.

Ja sam ćutala. On je nakon toga ustao, poljubio me u kosu i do kraja večeri više nismo progovorili.

Kad su svi gosti otišli, nas dvoje, Iva i Lazar smo, kao u ono davno vreme studentskih žurki, očistili stan, a onda seli da prepričamo utiske večeri. Smejali smo se, kao da nekoliko sati ranije nismo vodili onaj razgovor, kao da taj čovek koji mi je otvorio dušu više nije bio tu.

A ipak, kad me je pitao da li mi treba prevoz do kuće, rekla sam mu da ću prespavati kod Ive i Lazara.

Deset minuta nakon što je on otišao, pozvala sam taksi.

Danima sam razmišljala o Vukašinu i svemu što je rekao. Osećaj krivice napadao me je kad god bih negde u stanu ugledala Dušanovu fotografiju ili kad bi me Irina pogledala njegovim očima. Onaj stari dnevnik nisam ispuštala iz ruku. Čitala sam i slike pred očima su bile toliko žive, kao da se sve te stvari dešavaju tu, preda mnom. Svi odlasci, sva vraćanja. Svi zagrljaji i sve suze. Toliko divnih trenutaka, toliko momenata tuge. Koliko sam volela tog čoveka... Da li može takva ljubav da nestane? Da prođe? Da se preraste? Ubeđivala sam sebe da može, ali su mi kroz čitavo telo prolazili osećaji koji su me samo podsećali da je zakopana negde duboko u meni. Potisnuta, pretila je da ponovo ispliva kroz svaki delić mog bića. A ja sam kopanjem po uspomena samo pojačavala njenu snagu.

“Što te Vukašin ponovo izbegava?”, pitala me je Iva jednog dana.

“Molim?”

“Zvali smo ga da svrati večeras, izmišlja neke gluposti. Isto je bilo i pre neki dan, pa Lazar misli da tebe izbegava. Šta se desilo? Videla sam da ste pričali na mom rođendanu.”

“Lazar misli ili je Lazaru tako rečeno?”

“Dobro, meni izmišlja gluposti i izgovore, a Lazaru je rekao da bi bilo dobro da se ne srećete neko vreme.”

Drugi čovek, malo sutra.

“Isti, stari Vukašin koji otvori dušu, pa se uplaši samog sebe.”

“Šta ti je rekao?”

“Nije ni bitno. Više, stvarno, nije važno šta on priča. Ionako ne ume da stane iza svojih reči, kao što nikada nije ni umeo.”

Bila sam besna. To što sam dopustila da tako utiče na mene, još više me je ljutilo. Ali bio je u pravu. Možda ipak nisam bila ona ista žena. Nisam bila žena koja ima mogućnosti da igra njegove igrice. Ni mogućnosti, ni želju.

“Danas je opet dolazio onaj Rođendanski Mafin. Malo se skenjao kad je video da sam samo ja tu”, Iva me je trгла iz misli o Vukašinu. “Ugojiće se čovek, a neće skupiti hrabrost ni da te pita kako se zoveš.”

“Nazvala si čoveka Rođendanski Mafin?”

“Pa kad ni mi ne znamo kako se on zove!”

“Ti si luda, znaš?”

“Rečeno mi je više puta. I da znaš, ne poštujem to što mojim ludilom skrećeš temu sa Mafina.”

“Prekini, molim te.”

“Dobro, prekidam”, rekla je i otišla svojim poslom, ostavivši me da u neverici odmahujem glavom.

Život bi mi bio toliko dosadan bez nje.

Prošlo je nekoliko nedelja pre nego što sam dobila priliku da Vukašina pitam zašto me izbegava. Želela sam to pitanje da izgovorim od dana kad mi je Iva rekla. To je bila moja nova odluka kada je u pitanju Vukašin Martać. Sve crno na belo. Iz neba u rebra, što bi se reklo. Ništa nisam želela da prećutim, ništa nisam želela da se plašim da mu kažem. A htela sam da mu kažem da će ili biti u mom životu, na normalan i prijateljski način, ili neće nikako. Odlasci i vraćanja više nisu bili opcija.

Bio je početak marta i Danilov rođendan.

Zahvaljujući starom dnevniku sećala sam se, od reči do reči, nekih razgovora sa Vukašinom od dana kada se Danilo rodio. Kao i činjenice da smo se i tada izbegavali.

“Koliko me izbegavaš u poslednje vreme, pomislio sam da se ni večeras nećeš pojaviti. Šta bi, plašiš se moje blizine?”, rekao mi je tada i nisam odolela da mu tu rečenicu ne ponovim kada smo se našli nasamo.

Dan je bio iznenađujuće topao za taj period godine i kada je izašao na terasu da zapali cigaretu, izašla sam za njim.

Gledao je u mene skupljenih očiju, kao da pokušava da se seti odakle mu je ta situacija poznata, a ja sam prasnula u smeh.

“Priznajem, izbegavam te”, rekao je.

“Oh”, iznenadila sam se. “Opet priznanje posle kog ćeš nastaviti da me izbegavaš?”

Povukao je dim i bez reči gledao u daljinu, naslonjen na ogradu. Ja sam sela na sofu i nastavila da pričam.

“Znaš li da smo se izbegavali i kad se Danilo rodio?”

“Kako se ti sećaš svih tih stvari?”, okrenuo se ka meni i leđa naslonio na ogradu, oborivši saksiju sa cvećem. “Nemoj ovo da kažeš Ivi.”

“Neću joj reći.”

“A hoćeš li meni da kažeš kako se sećaš dešavanja od pre više od deset godina?”

“Postoji jedan stari dnevnik...”

“Pisala si dnevnik o meni?”

“Ne samo o tebi, nadobudni kretenu. Ali da, uglavnom je bilo o tebi.”

“Mogu li da ga pročitam?”, pitao je.

“Naravno da ne.”, odgovorila sam.

“Zašto?”

“Zato što su u njemu zapisane neke stvari koje ni sebi ne smem da priznam, a kamoli tebi.”

Seo je pored mene.

“Znaš li čega se ja sećam od večeri Danilovog rođenja?”

“Čega?”

“Da je Ivina mama mislila da smo zajedno i da smo svo to vreme posle škole proveli u srećnoj vezi.”

Nasmejala sam se.

“Da... i to je zapisano.”

Smejao se i on.

“Šta još?”, pitao me je.

“Rekao si mi te večeri da bi one zime kad smo započeli veze mogao da se zakuneš da ćemo ti i ja biti taj srećan par sa decom, a da Iva i Lazar neće dočekati ni proleće.”

“Pogrešna procena”, rekao je.

“Totalno pogrešna.”

Zapitala sam se u tom trenutku kako je moguće da nam nije bilo suđeno, a toliko smo se voleli? Možda nije bilo do sudbine. Možda je bilo do nas. Nismo umeli da se volimo. Sve smo radili pogrešno.

“Znaš čega se još sećam?”, pitao me je.

“Čega?”

“Rekla si mi jednom da nikada neću uspeti ni sa jednom drugom ženom, kao što nisam uspevao sa tobom.”

Nasmejala sam se, jer sam tačno znala na šta misli.

“I to je zapisano?”

“Zapisano.”

Udario je svojom čašom o moju.

“Bila si u pravu, izgleda.”

“Zašto ti nije uspelo?”

“Tad si mi rekla da sam nezreo.”

“I još uvek si”, rekla sam mu.

“Da?”

“Izbegavaš me skoro tri meseca zato što si mi rekao kako se osećaš. Zar se tako ponaša zreo čovek?”

Ćutao je.

“Zašto si ti, Nađa, uvek u pravu?”, pitao me je

naposletku. "Ali mislim da nije samo to razlog."

"Nego?"

"Ne mogu da volim neku drugu. Probao sam. Pokušavao sam svaki put kad smo raskidali, pokušao sam kad si otišla... i onda sam u jednom trenutku shvatio da si ti ona sa kojom želim čitav život i da ne postoji još jedna takva."

"A ipak, nisi mogao da voliš ni mene..."

"Nađa..."

Uhvatio me je za ruku i igrao se mojim prstima. Nisam smela da ga pogledam.

"Znaš li da sam ja to shvatila u noći kada me je Dušan zaprosio. Pozvala sam te da ti to kažem, pozvala sam te da ti kažem da ne želim život da provedem sa nekim ko nije ti i znaš li šta se dogodilo? Na tvoj telefon javila se neka žena. Toliko o tome..."

"Zašto onda nisi pobjegla sa mnom?"

"Zato što sam želela mir. Sa tobom ga nikad ne bih imala", rekla sam mu iskreno.

"Neću te lagati. Istina je da sam tek kad sam te izgubio shvatio šta sam imao. Sada znam. Sve ove godine sam znao i molio boga za drugu šansu i sad kad sam je dobio na ovaj način..."

"Ko kaže da me ne bi ponovo olako shvatao?", prekinula sam ga.

"Nikada te više neću olako shvatati", rekao je i nekako sam znala da govori istinu.

Da to što je rekao oseća čitavom dušom.

Zato se nisam pomerila kada mi se približio toliko da sam mogla jasno da vidim mali ožiljak iznad obrve, koji je imao još od gimnazijskih dana.

Zato sam mu dozvolila da rukama obuhvati moje lice. I da me poljubi. I taj osećaj njegovih usana na mojima bio je toliko poznat. Kao... kao povratak kući.

“Šta ste uradili?“, pitala me je Iva tri dana kasnije, kada sam konačno skupila hrabrost da joj kažem za poljubac koji se dogodio na njenoj terasi. “Vi ste mi srušili saksiju?”

“Mi smo.”

“I poljubili ste se?”

“Ljubili smo se. Kao klinci. Tinejdžeri. Krili se na terasi i ljubili se.”

“I šta sad?”

“Ne znam.”

“Zakuni se da se od onda niste ni čuli ni videli? Je l’ ste vi, bre, normalni?”

“Čuli smo se. I ljubili smo se. Svake večeri od onda u kolima ispred zgrade kad Irina zaspi.”

“Jebeni tinejdžeri od četrdeset godina“, izgovorila je šokirano. “Je l’ imate neki plan, nešto?”

“Zašto moramo da imamo plan? Uživamo u trenutku.”

“Ko si ti i šta si uradila sa mojom drugaricom? Nađa koju ja poznajem nikada ne uživa u trenutku, uvek ima plan i ubija sebe razmišljanjem o svakom potezu.”

“Ne znam...”

“Ti si debilno zaljubljena u njega kao kad si imala osamnaest godina. Pogledaj se.”

Sedela sam preko puta nje, nalakćena na sto,

sa onim blaženim izrazom lica, kao tinejdžerka kojoj se mozak topi kad pomisli na momka koji joj se dopada.

“Ne mogu da procenim da li si ljuta na mene što se sve ovo događa ili si samo šokirana.”

“Ljuta sam! Nego šta nego sam ljuta!”, viknula je i ja sam se uozbiljila.

“Zašto?”

“Zato što ne mogu da gledam kako ćete ponovo sve da sjebete i ne mogu da i narednih deset godina provedem balansirajući između moja dva najbolja prijatelja! Ne mogu da slavim svaki rođendan dva puta, ni slavu, ni ništa! Ne mogu! Umorna sam. Jebiga, Nađa. Volim vas, ali ne volim vas ovako.”

Opalio me je šamar realnosti.

Zaista, koliko će vremena proći dok Vukašin i ja ponovo ne izludimo jedno drugo? Šta sam mogla da kažem Ivi? Svakako nisam mogla da joj obećam da će ovoga puta biti drugačije, jer ni sama nisam verovala u to.

Baš zato nisam razmišljala. Baš sam zato uživala u trenutku. Jer nisam verovala da će potrajati.

“Bolje da ti nisam ni rekla”, izgovorila sam postićeno.

“Bolje da nisi. Lakše bi mi bilo da nisam znala”, rekla je i otišla da radi, ostavivši me samu za stolom.

Vukašin je ćutao kada sam mu kasnije tog dana ispričala šta Iva misli o nama.

Deo mene bio je uvređen što on nije izgovorio

ono "ovog puta neće biti tako", ali izgleda da nisam bila jedina koja ne veruje u to.

"Šta si joj rekla?", pitao je na kraju.

"Ništa. Šta bi joj ti rekao?"

"Verovatno isto..."

Mora da sam i izgledala uvređeno, jer me je u sledećem trenutku uhvatio za ruku i pogledao kao da se izvinjava.

"Želim, jako želim da Iva ne bude u pravu", rekao je.

"I ja", šapnula sam.

"Ne znam kako smo se izgubili u međuvremenu, ali sad kada smo se ponovo pronašli, ne želim da te izgubim više nikada."

Umesto odgovora spustila sam usne na njegove i želela sam da taj trenutak potraje zauvek.

Vreme je prolazilo i nekako sam počela da verujem da Vukašin i ja možemo da imamo život bez drame. Nisam mnogo razmišljala o stvarima koje bi se mogle dogoditi, uspevala sam da uživam u trenutku, dok kradem vreme za nas. Imali smo taj mali svet, opkoljen zidovima sa svih strana, sa malenim vratima od kojih smo samo nas dvoje imali ključ.

Ivi nisam govorila o njemu, ali smo provodili dane zajedno, družili smo se kao u ona stara, dobra vremena, bez tenzije, bez izbegavanja. I funkcionisalo je. U našem malom svetu, Vukašin i ja se nismo ispuštali iz zagrljaja, a u stvarnom svetu bili smo prijatelji. I niko osim Ive i Lazara nije znao da taj drugi svet postoji.

Jednog dana, pvela sam Irinu i Viktora u park, a pošto smo prećutno doneli odluku da ga polako uvodim u život moje ćerke, Vukašin se pojavio noseći u ruci dve kafe i slatkiše za

decu. Sedeli smo na klupici dok su se njih dvoje igrali i smejali se kad se povremeno zatrče do nas, samo da bi nas zagrlili ili nam rekli kako se sjajno provode.

“Mogao bih da se naviknem na ovo”, šapnuo mi je.

“Da provodiš dane po dečijim igralištima?”

“U ovako dobrom društvu, uvek”, nasmejao se.

Prešao je prstom preko mog obraza, kada mi je pažnju privukla ženska prilika koja se zaustavila ispred nas.

“Vukašine?”, upitala je začuđeno.

Nije sačekala ni da joj uzvрати pozdrav, već ga je sasekla čim je otvorio usta da progovori.

“Gade jedan! Trebalo je da znam da si oženjen i da imaš decu! A ja se čudim zašto si prestao da se javljaš! Sram te bilo!”, uralala je. “A vi gospodo, izvinite. Ja pojma nisam imala. Muž vam je skot i prevarant, treba to da znate!”

Udarila mu je šamar, meni uputila još jedan sažaljivi pogled, okrenula se na peti i nastavila svojim putem.

Možda bi mi ova situacija bila smešna.

Možda ga ne bih pitala ni ko je ta devojkа, ni kada je prestao da joj se javlja. Možda bismo se zajedno valjali od smehа.

Možda, da Irina nije stajala dva metra od nas i svedočila čitavoj sceni. Vukašin je pokušao nešto da kaže, ali je, valjda, i njemu bilo jasno o čemu razmišljam dok gledam u svoje dete.

“Nađa...”

“Ne sad, Vukašine. Pričaćemo kasnije”, rekla sam mu, pa viknula deci da idemo kući. On je ostao da sedi na toj klupi dok smo nas troje odlazili.

Irina je na putu do stana imala hiljadu pitanja i potpitanja. Ko je bila ta teta, zašto je udarila Vukašina. Zašto je mislila da sam ja njegova žena. Znala sam da moram da joj dam neke odgovore i mrzela sam što sam dovela sebe u situacija da na takva pitanja odgovaram. Tog popodneva, na putu do stana, pokajala sam se zbog svakog lepog dana koji smo Vukašin i ja poslednjih meseci izbrojali, pokajala sam se zbog pružene hiljadite šanse našoj ljubavi i što sam po ko zna koji put poverovala da možemo bez drame. Tog popodneva, na putu do stana, donela sam odluku da stavim tačku na Vukašinovu i moju priču. Ovog puta za sva vremena.

Vukašinu sam poslala poruku kad je Irina te večeri zaspala i sačekao me je u kolima ispred zgrade. Nekoliko trenutaka smo oboje ćutali, oboje svesni onoga što sledi.

“Kunem ti se da sam prestao da joj se javljam odmah posle Danilovog rođendana”, progovorio je prvi. “Moraš da mi veruješ.”

“Verujem ti”, rekla sam mu. “Verujem ti, ali nije stvar u tome. Da Irina nije bila tamo, sada bismo nas dvoje sedeli ovde i smejali se svemu. Ali kad se setim njenog izraza lica, nije mi nimalo do smeha. Ja više nisam samo ja. Više ne moram da brinem samo o sebi i svojim osećanjima. Ona je na prvom mestu. I ne smem da dozvolim da

moje dete prisustvuje takvim stvarima. Ne smem da dozvolim da se navikne na tebe, pa da odeš. Ne smem...”

“Neću otići, Nađa, ne idem nigde... nemoj...”

“Ne smem. Ne smem da te pustim u svoj život onoliko koliko bih želela i zato mislim da je najbolje da ne budeš u njemu uopšte”, izgovorila sam u jednom dahu, zadržavajući suze.

“Nađa, ne znaš šta pričaš... razumem da si ljuta, ali razmisli malo, molim te.”

“Nisam ljuta. Stvarno nisam. Samo sam majka koja dete stavlja na prvo mesto po svaku cenu”, izgovorila sam i izašla iz auta. Dok sam zatvarala vrata čula sam kako je tiho opsovao i udario u volan, ali nije pokušao da me zaustavi. Shvatao je.

Narednih dana bila sam živi mrtvac. Iva je mirno gledala kako na poslu grešim sve što mogu da pogrešim i nije me ništa pitala. Nije me pitala šta mi je, nije pokušala da razgovara sa mnom. I to me je bolelo isto koliko i to što sam morala da prekinem sa Vukašinom. Zato sam odlučila da prihvatim poziv Dušanovih roditelja da sa Irinom provedem letnji raspust kod njih.

“Jebi se, Nađa. Jebite se i ti i Vukašin”, rekla mi je Iva kad sam joj saopštila da idem i ostavila sva uputstva oko poslastičarnice. “I on je otišao juče, znaš?”

“Nisam znala.”

“Jadno je što bežeći jedno od drugog bežite od mene. Jebite se”, rekla je i to je bilo poslednje što sam čula od svoje najbolje drugarice pre nego što sam sela na avion za Moskvu.

Irina i ja smo se tog leta prvi put vratile u Rusiju posle Dušanove smrti. Bila je mala i nije se sećala ulica kroz koje ju je otac vodio držeći je za ručicu, ali sam se ja sećala.

Pored neizmerne tuge, osećala sam neki mir. Kao da neko drži ruku na mojim leđima i govori mi da će sve biti u redu.

Kako je vreme prolazilo, sve sam manje imala želju da se vratim u Srbiju. Ivine reči često su mi se vraćale u misli. Odlučila sam da dođem u Moskvu da bih pobešla, ali sam se pitala da li me to bežanje tera i da razmišljam o ostanku. Ponovo sam uhvatila sebe u ulozi loše majke. Razmišljala sam o tome šta je najbolje za mene, ne uzimajući u obzir ono što je najbolje za Irinu. Uхватила sam sebe u ulozi Nađe kakva sam bila pre deset godina. One Nađe koja odnos sa Vukašinom stavlja na prvo mesto i sve što u životu radi, radi nošena

emocijama prema njemu. A tako davno sam prestala da budem ta Nađa. Deo mene želeo je da mrzi Vukašina zato što mi ju je vratio, ali nisam mogla da se ne zapitam da li je sve vreme bila tu, samo potisnuta. Da li sam ja zaista bila žena koja život podređuje odnosu sa muškarcem?

To vreme u Moskvi nateralo me je da dođem sebi. Da dokažem sebi da nisam takva žena. Da shvatim da ništa osim Irinine sreće nije bitno.

“Kako ti se sviđa ovde?”, pitala sam je.

“Ne sviđa mi se.”

Njen odgovor me je iznenadio, s obzirom da sam bila ubeđena da uživa svakog dana.

“Zašto?”

“Sviđa mi se ovde, ali mi se ne sviđa što si ti ovde tužna. U Beogradu se više smeješ.”

“Nisam tužna, ljubavi. Možda sam malo zamišljena”, pokušala sam da ispravim stvar u očima svog deteta.

“Tužna si, vidim. Tužna si od onog dana kad smo bili na igralištu”, rekla je, a ja sam se osetila kao da mi je neko lupio šamar. “Mama, znaš, ja nisam mala”, dodala je kad je shvatila da ja neću progovoriti.

Trebalo mi je nekoliko trenutaka da joj odgovorim.

“Životi odraslih su ponekad komplikovani”, rekla sam tu čuvenu mudrost koju sam toliko često slušala od svojih roditelja.

“Šta tvoj čini komplikovanim?”, pitala je i spustila glavicu u moje krilo.

“Ne znam ni sama, iskreno da ti kažem. Možda

ja sama."

"Zašto?", nastavila je radoznalo.

"Kakav je ovo intervju, gospođice?", zagolicala sam je da bih joj skrenula pažnju. Vrištala je od smeha, ali je ni to nije pokolebalo u nameri da sazna sve što je zanima.

"Mama, ja te ozbiljno pitam. Neću da ponovo budeš tužna kao onda kad smo živele kod bake i kad me nisi vodila u školu."

"Ne brini, sine. Nikada više neću biti toliko tužna", šaputala sam joj ljubeći joj kosu.

Pobegla sam od Vukašina, da bih se vratila sebi. Sebi i Irini. Tako sam gledala na taj put u Moskvu.

Gotovo čitavo leto provele smo tamo, uživale u zajedničkim trenucima bez obaveza oko škole, posla... Uživala sam i u samoći dok je Irina provodila vreme sa bakom i dekom i prvi put posle mnogo godina prijalo mi je da budem sama sa sobom. Prvi put posle mnogo godina ostajala sam sama, a nisam razmišljala o svemu što je trebalo da uradim drugačije, o svemu što nije trebalo da uradim uopšte ili nečemu što nisam uradila, a trebalo je.

"Irina kaže da je mnogo srećna u Beogradu", rekla mi je jednog popodneva Dušanova majka.

"Jeste. Mislim da jeste", odgovorila sam sa osmehom.

"Kada sam te pozvala da dođeš sa njom u Moskvu, imala sam nameru da te ubedim da se preselite ovde. I kad ste tek stigle, delovalo mi

je kao da će to biti lak zadatak. Mi nikoga osim nje nemamo, znaš to", nastavila je pokušavajući da zadrži suze. "Oboje ćemo do kraja godine biti u penziji i zamišljala sam kako to vreme provodimo sa Irinom. Iskreno da ti kažem, srce mi se slamalo dok sam slušala kako priča o drugarima u Beogradu, o školi, o svim mestima na koja voli da ide... Sinoć sam pričala sa mužem i shvatili smo da je jedino logično rešenje da se i mi vratimo u Srbiju. Tako ćemo biti bliže vama, tamo je i Dušanov grob..."

"To je sjajno", rekla sam iskreno. "Irina će biti oduševljena."

Moja svekrva, i dalje lepa kao kada ju je svekar prvi put ugledao na Crvenom trgu, uhvatila me je za ruku, a licem joj je prešao talas olakšanja.

"Da li je tebi to u redu? Ne želim da ti nas dvoje budemo podsetnik na neki stari život i ne želim da te naša blizina koči u tome da pronađeš neku novu sreću."

Ćutala sam, jer me je iznenadila toliko otvorenim razgovorom.

"Nađa, znam koliko si volela Dušana. I znam koliko je on voleo tebe. I znam da verovatno osećaš krivicu na svaku pomisao da kreneš dalje. Znaš, niko osim mog muža to ne zna... Kada sam se iz Južne Afrike preselila u Moskvu, uradila sam to jer mi je trebala promena posle smrti mog prvog supruga. Mladi smo se venčali, jako mladi. Ali sam ga volela više od života i mislila sam da više nikada nikoga neću voleti toliko. Od Dušanovog oca sam jako dugo bežala. Plašila me je pomisao da

se zaljubim u nekog drugog, a od krivice noćima nisam mogla da spavam. Poenta je da sam imala veoma srećan život. Mnogo volim svog muža, voleću ga zauvek. Ali to nikada neće biti ista ljubav kakvu sam izgubila. I ne treba da bude. Ali mora da se ide dalje. Moraš da nađeš sreću za sebe. Istina, čitav ćeš život na prvom mestu biti Irinina majka, ali moraš da shvatiš da će doći vreme kad ti Irini više nećeš biti na prvom mestu. I tada će ti trebati neko da te zagrlji. Trebaće ti neko da radi sve ono što bi Dušan radio da je živ. Neko da ti dodaje maramice dok ponosna plačeš na njenim predstavama u školi i neko ko će te držati u zagrljaju kad se ona iseli iz vašeg zajedničkog stana i započne svoj odrasli život. A ne možeš ni da zamisliš koliko će brzo doći to vreme. Nemoj da ga dočekaš sama."

Posle razgovora sa Dušanovom majkom, pozvala sam Ivu.

"Irina će uskoro da se iseli iz mog stana i da započne odrasli život i ne želim da budem sama kad se to desi", rekla sam joj kada se javila na telefon.

"Nećeš biti sama, idiote", rekla mi je posle nekoliko trenutaka.

"Držaćeš me za ruku kao kad sam odgovarala hemiju?"

"Uvek. Idiote", dodala je, za slučaj da prvi put nisam čula da sam idiot.

U narednih sat i po vremena pričale smo svemu što smo propustile u poslednjih nekoliko nedelja, koliko smo bile "ljute" jedna na drugu.

O deci, o poslu, o razgovoru sa Dušanovom mamom. Vukašina nismo spomenule ni ona ni ja.

“Hoćeš li se više vratiti kući?”, pitala je naposletku.

“Sledeće nedelje”, rekla sam pre nego što sam joj poželela laku noć.

Iva, Lazar i Viktor čekali su nas na aerodromu poslednjeg ponedeljka u avgustu. Njihova nasmejana lica, Irina koja im trči u zagrljaj i Ivin pogled koji mi je govorio “volim te iako si idiot”, zaista su stvarali osećaj da sam kod kuće. Mislim da sam tada shvatila ono o čemu je Dušanova majka pričala i više nisam brinula. Oni su bili moja ekipa za budućnost, moja porodica. Neću biti sama.

“Ja večeras spavam kod tebe, Lazar i Vukašin čuvaju decu”, rekla mi je Iva u autu i lecnula sam se na pomen Vukašinovog imena.

“Mama, je l’ može Irina kod nas, pliiiiiz?”, pitao je Viktor.

“Pliiiiiiz, mama”, dodala je moja devojčica.

“Prvo kući da se istuširaš i pokupiš stvari, pa ću te odvesti”, rekla sam i to je izazvalo ciku u autu, dok su pokušavali da se zagrlje sa vezanim pojasevima.

“Nikada mi neće biti jasno kako su njih dvoje, rođeni u različitim državama, postali sijamski blizanci”, smejavao se Lazar gledajući Irinu i Viktora u retrovizoru, a oni su već igrali neku svoju igricu koju niko od nas nije razumeo. “Kunem vam se da je pitanje dana kad će da izmisle neki svoj jezik da ih mi ostali ne bismo razumeli”.

Iako sam znala da ću verovatno videti Vukašina, svesno sam odlučila da povedem Irinu do Ivinog stana. Negde na pola puta shvatila sam da zapravo želim da ga vidim, ne razmišljajući o tome kako ću se osećati.

Nekoliko minuta kasnije, Vukašin me je grlio i na uvo šaputao da ima osećaj da me nije video pola života. Tačno sam znala kakav je to osećaj, ali mu nisam rekla. Nisam mu ni tada, ni nikada kasnije rekla koliko mi je nedostajao dok sam bila u Moskvi.

Nisam rekla ni Ivi, kada me je te večeri pitala šta ću da radim po pitanju Vukašina Martaća.

“Hoćeš li ga zvati?”

“Ako me pitaš da li ću da se pravim da se ništa nije desilo, neću. Nećeš morati da biraš između njega i mene, prestaću da se ponašam kao tinejdžerka i postaću svesna svojih godina. Družićemo se”, rekla sam joj.

“Ti si stvarno idiot. Udala si se za nekog drugog, rodila dete. Živela skoro deset godina van zemlje i nisi ga toliko dugo videla. I posle svega toga, vi ste i dalje zaljubljeni kao kad ste se pre dvadeset godina držali za ruke ispred gimnazije. I vi ćete da se družite? Stvarno se ponašaš kao dete”, sročila je u jednom dahu. “Ne budali više i reci tom čoveku šta od njega hoćeš, prestanite da igrate igrice i volite se do kraja života. A u tri lepe, više.”

Rekavši to, zapalila je cigaretu i počela da priča o receptu za krofne koji bi želela da isprobamo za poslastičarnicu.

Iako su me Ivine reči proganjale narednih dana, odlučila sam da se držim svoje odluke. I ni na trenutak nisam pomislila da će mi to biti lako. Vukašin je bio svuda. Na ručku koji smo napravile deci za početak školske godine. Na gotovo svim našim okupljanjima nedeljom. Na večerama "za odrasle" kad decu odvedemo kod baba i deda. I družili smo se. Postao je deo moje svakodnevnice, kao što su Iva i Laki. Kao što sam želela.

I nisam bila srećna.

Mislim da me je milion puta uhvatio kako zamišljeno blenem u njega i isto toliko puta sam ja njega uhvatila kako gleda u mene, nesvestan da mu je pogled uzvraćen. Zagrljaji su trajali duže nego što bi trebalo, kao da smo pokušali da utisnemo sebe jedno u drugo, do neke sledeće prilike.

"Vas dvoje ste sve, osim drugari", rekla je Iva jedne večeri, a ja sam ignorisala.

Ignorisala sam i to što smo oboje dobili napad smeha kad smo prilikom jedne večere u restoranu naišli na onu devojkicu iz parka. Istog trena stao je iza mene i spustio mi ruku na leđa, kao da pokušava da joj pokaže da je onog dana na igralištu bila u pravu kada je pomislila da sam njegova žena.

"Znaš da me je ponovo zvala posle toga?", pitao me je kad je prošla pored nas.

Osetila sam nalet ljubomore.

"Iako misli da imaš ženu?"

"Ludača", rekao je i sklonio ruku sa mojih leđa.

Nisam ga pitala da li je odgovorio na taj poziv.

Dani su dolazili i prolazili, deca su rasla, a mi smo starili. Nikada nisam imala strah od godina. Iva, sa druge strane, jeste. Iako smo njene rođendane uvek slavili pompezno, te godine bojkotovala je svaku priču o žurci.

“Otići ćemo na ručak i to je to”, rekla je i svi smo se složili, iako je Lazar imao drugi plan.

Deset minuta kasnije poslao mi je poruku u kojoj je kratko i jasno pisalo: *Žurka iznenađenja u tvom stanu.*

Onda je usledila još jedna poruka: *Žurka bez dece.*

“Kako misliš da odvedemo decu kod vaših ili moje mame, a da ona ne provali da je zbog žurke?”, pitala sam ga sutradan kad smo ostali sami. “Logično da će želeti da joj deca budu na rođendanskom ručku.”

“Pokušaj da me ne ubiješ zbog ovoga što ću ti reći, ali smislio sam rešenje i za to.”

“Da čujem?”

“Čuvaće ih tvoj ćale”, rekao je kao iz topa, toliko brzo, da sam ga jedva razumela.

“Ti si skrenuo sa uma. Irina nikad nije prespavala kod njega.”

“Evo sad će prvi put”, lažno se nasmejao. “Molim te, nemamo drugi izbor.”

“Platićeš mi za ovo, Lazare”, nevoljno sam pristala.

“Moraćeš da dodaš na spisak još nešto što ćeš da mi naplatiš”, rekao je tiho.

“Da čujem.”

“Ja ne smem da se petljam u organizaciju

žurke jer će da me provali kao dva i dva, znaš da ne umem da je lažem.”

“Dobro, i?”

“Vukašin i ti ćete da organizujete sve.”

“Dobro”, rekla sam u pokušaju da mi se u glasu ne čuje panika. “Dobro.”

Vukašin i ja nismo ostali sami ni na dva minuta od onog dana kad sam izašla iz njegovog auta i stavila tačku na ono što smo započeli.

Završili brže nego što smo i počeli.

Tako je to sa nama bilo uvek.

Nikada nismo umeli da trajemo.

Baš nikada.

* * *

“Šta misliš o akustičnoj svirci?”, stiglo mi je dan nakon što me je Lazar obavestio da sam zadužena za organizaciju.

Nazvala sam ga.

“Svirka u stanu?”, pitala sam čim se javio.

“Zašto da ne? Poklonićemo komšijama kolače. I evo nudim vaučere za besplatne stomatološke usluge.”

“Toliko ti je stalo do te svirke da ćeš raditi besplatno?”

“Nadao sam se da ćeš reći da su kolači dovoljni.”

“Biće dovoljni”, smejala sam se.

“Je l’ to znači da pristaješ?”

“Pristajem.”

“Idemo onda večeras da ga poslušamo i dogovorimo se sa njim?”

Njegov predlog bio je toliko neočekivan, da nisam ni primetila da nekoliko trenutaka nisam

progovorila.

“Nađa?”

“Izvini, Irina me je nešto pitala”, slagala sam.
“Šta si rekao?”

“Momak svira večeras u jednom lokalnu, pa sam mislio da odemo da ga poslušamo i da se dogovorimo sa njim.”

“Ti i ja?”

“Ti i ja. Ako si okej sa tim.”

Okej.

Nisam bila okej.

Ali sam morala da budem.

“Da, naravno, može. Pošalji mi adresu lokala, pa ću doći tamo.”

“Pokupiću te u osam.”

“Važi.”

“Važi”, rekao je, a ja sam prekinula vezu.

Čitavog dana bila sam sluđena. Nisam slušala mušterije, stvari su mi ispadale iz ruku, Iva je išla za mnom i čistila nered.

“Šta je sa tobom?”

“Ništa. Očigledno da mi nije dan”, lagala sam je.

Nisam mogla da joj kažem istinu o mom sastanku sa Vukašinom, koji zapravo i nije bio sastanak.

Samo sam se ja osećala kao tinejdžerka koja ide na jedan.

Tačno u osam Vukašin me je čekao pred zgradom. Mrzela sam što je obukao crnu košulju, jer sam obožavala kako mu stoji. Poljubio me je u

obraz i otvorio mi vrata automobila.

“Tako si lepa”, rekao je kad je seo na svoje mesto.

“Vukašine...”

“Drugarska konstatacija.”

Nasmejala sam se.

“I ti si lep. Drugarska konstatacija.”

“Hvala, drugarice”, rekao je i zaista mi je trebalo mnogo truda da ne počnem da se smejem.

Samo nekoliko minuta vožnje bilo je potrebno da stignemo do lokala. Proveli smo ih uglavnom u tišini. Vukašin je prokomentarisao kako nije gužva u gradu, a ja da mi se dopada pesma koja je išla na radiju. Ne sećam se ni koja je bila.

Momak kojeg smo došli da slušamo je već započeo svirku kada smo mi stigli. Vukašin je izvukao stolicu da sednem, pa zauzeo onu do moje. Bio je toliko blizu da je njegov parfem bio sve što sam osećala. Momak je pevao neku Balaševićevu kada je Vukašin naručio rakiju od dunje i iznenađeno me pogledao kada sam konobarici rekla da ću isto što i on.

“Ja sam mislio da ti rakiju voliš samo od maline”, rekao je

“Nju volim najviše”, nasmejala sam se.

Nisam te nikad čuvao, nisam te nikada mazio, pazio, tvoju sam ljubav gazio... pevao je momak kada smo prvi put te večeri nazdravili.

Sa prvom čašicom rakije nestala je i napetost koju smo i Vukašin i ja osećali od trenutka kada sam ispred zgrade sela u njegov auto.

Ređale su se pesme koje smo u nekim periodima života nazivali našima. Sećala sam se stihova koje smo jedno drugom slali porukama ili onih uz koje smo nazdravljali tako davno.

Ljubavi, prerano sam upoznao tebe, prerano te oter'o od sebe... Pesma uz koju smo nazdravili da proslavimo moju veridbu sa Dušanom. I možda neću s tobom doživeti stotu, al' bićeš moja makar u drugom životu...

“Ja se osećam kao da mi živimo drugi život, znaš?”, smejaio se.

Smejala sam se i ja dok su mi drhtale ruke, a srce pretilo da iskoči iz grudi.

“Ne moraš ništa da mi kažeš. Ako želiš da glumimo da smo samo drugari, nije problem, evo glumimo. Ali ja neću odustati. Dajem ti malo vremena.”

Ja sam i dalje ćutala.

“Nađa... Bio sam ti prva ljubav i nameravam da budem i poslednja. Koliko god ti vremena za to bude trebalo.”

Dobro je što je u tom trenutku pevač napravio pauzu i Vukašin je otišao da popriča sa njim.

Dobro je, jer ne znam šta bih mu odgovorila. Mislim da u tom trenutku nisam ni umela da govorim.

Nekoliko minuta kasnije vratio se za naš sto, rekao mi je da se dogovorio sa momkom i da možemo da odemo ako želim. A ja nisam želela. Nisam želela da odemo nikada.

“Da čujemo još jednu pesmu”, rekla sam mu, jer nisam bila sigurna da me noge neće izdati kad

ustanem sa te stolice. Pesme se ne sećam, ali se sećam koliko mi je prijala njegova ruka na leđima dok smo se kroz gužvu provlačili ka izlazu.

Sećam se puta do mog stana, svakog semafora na kom smo stali i svakog crvenog svetla tokom kog je gledao u mene, misleći da ne primećujem. Sećam se kako me je pred zgradom uhvatio za ruku, poljubio je i kako sam bez reči izašla iz auta. I kako te noći nisam zaspala do jutra, jer sam ponovo čitala stari dnevnik.

Dan pre Ivinog rođendana, Vukašin se pojavio u poslastičarnici dok smo obe bile tu. Tek kad sam ga ugledala na vratima, setila sam se da je trebalo da mi pošalje poruku kad bude ispred zgrade da mu iznesem ključ od stana, kako bi odneo gore stvari koje su nam bile potrebne za žurku.

Toliko sam se spetljala, da sam ispustila čitavu tacnu sa mafinima, a Iva nas je oboje gledala kao da joj je jasno da nešto skrivamo.

Kada nas je posle deset minuta ćaskanja o glupostima konačno ostavila same i otišla u kuhinju, Vukašin je kroz zube procedio pitanje "gde ti je telefon".

"Veruj mi da nemam pojma, gužva je od kad sam došla i skroz sam zaboravila", odgovorila sam mu.

"Šta si zaboravila?", pitala me je Iva koja se u tom trenutku iz kuhinje vratila u prodajni deo.

"Knjigu", odgovorio je Martać pre nego što

sam uopšte smislila šta da joj kažem. "Obećala mi je neku knjigu, ali je zaboravila da je ponese iz stana."

Iva nas je gledala kao da ne veruje ni reč. I potpuno sam je razumela.

"Da se popnemo gore da mi je daš?", pitao je Vukašin, a ja sam klimnula glavom i ne gledajući Ivu krenula sa njim napolje.

"Da se popnemo gore da ti je dam? Nisi mogao da smišliš ništa bolje?", pitala sam čim smo izašli.

On se smejaao.

Poneli smo u stan sve što nam je bilo potrebno za dekoraciju i gomilu flaša sa pićem.

"Sutra ću da pokupim slaniše i meze, a ti praviš tortu i te slatke stvari?", pitao je kad smo svo piće smestili u frižider.

"Eno je, pravi tortu sama sebi."

"Zajebavaš me?"

"Slagala sam je da imamo porudžbinu. Sve će sama da napravi."

"Divna si prijateljica", rekao je kroz smeh i krenuo ka dnevnoj sobi.

Tamo je na stolu stajao moj stari dnevnik. U isto vreme smo pogledali ka njemu.

"Da nisi zaboravila na naš dogovor i da ti je telefon bio pri ruci, ja bih sad ovde sedeo i čitao taj dnevnik od prve do poslednje reči."

"I više nikada ne bih progovorila sa tobom", rekla sam mu.

"Ne bi ni znala da sam ga pročitao."

"Veruj mi, da si pročitao šta tu piše, imao bi štošta da mi kažeš."

Ćutao je nekoliko trenutaka. "E, sad me još više zanima šta je u njemu."

"Mrzim što moram da te razočaram, ali nikada nećeš saznati", rekla sam mu i izgurala ga iz stana.

"Nikad ne reci nikad", izgovorio je i nakon toga mi do kraja dana iz glave nije izlazio stih neke pesme koju sam davno čula. *Nikad ne reci nikad kad smo u pitanju ti i ja, sve je moguće, nema pravila...*

I opisivao nas je od prve do poslednje reči.

Prvi deo Ivinog rođendana protekao je u najboljem redu, osim što smo Vukašin i ja morali da je slažemo da se ponovo viđamo. Pomislila je to zbog scene sa "knjigom" i kada je pitala, nije mi preostalo ništa drugo nego da potvrdim. Lažno potvrdim.

"Nema veze, pravićemo se da je tako dok ne postane istina", napisao mi je Vukašin kad sam mu rekla da sam je slagala, a ja sam mu odgovorila emotikonom žene koja se udara u glavu.

Ručak je sjajno prošao, deca su bila divna, Lazar srećan, a Iva pomalo tužna iako se trudila da to ne vidimo.

Kada sam saopštila svima da će moj otac doći da pokupi Irinu, Danilo i Viktor su po dogovoru insistirali da idu sa njima u bioskop, a Ivi nije preostalo ništa drugo osim da im dozvoli.

Nije ni slutila da svo troje u mom autu imaju spakovane rančeve sa stvarima za noćenje.

Nas četvoro smo ostali u restoranu još malo, a kad je došlo vreme da krenemo, predložila sam da pređemo kod mene.

“Možda sam sebična, ali nisam raspoložena da budem sama”, dodala sam.

“Idemo Lazar i ja do stana da se presvučem, pa ćemo doći. Spremi nešto za piće.”

“Čekaćemo vas u stanu”, rekao je Vukašin, zagrlio me i poljubio u kosu.

Iva je prevrnula očima, Lazar nas je gledao kao da smo sišli sa uma, a ja sam u podsetniku u glavi zapisala da udarim Vukašina u rebra čim se naši prijatelji okrenu.

Nije čak ni izustio “au”. Eto, toliko je bio predan ulozi koju je igrao pred Ivom.

“Nisi svesna koliko ću čitave večeri da koristim to što Iva misli da se viđamo”, rekao je kad smo ušli u auto.

“Nisi ni svestan koliko ću da joj kažem da smo je slagali čim shvati da je u mom stanu čeka žurka iznenađenja.”

“Jedan - nula za tebe”, šapnuo je i pojačao muziku.

Iva i Lazar pojavili su se posle sat i po vremena. Pevač je već montirao sve što mu je bilo potrebno da započne svirku, došlo je i nekoliko prijatelja, a kada je moja drugarica ušla u stan, rasplakala se i otrčala u Irininu sobu.

“Rekla sam vam da neću da slavim prokleti rođendan”, jecala je kad sam ušla za njom. “Zar niste mogli da me ispoštujete?”

“Ivo, šta ti je? To je samo žurka. Ti voliš žurke”, prišla sam joj i zagrlila je, iako nisam znala zbog čega tačno treba da je tešim. “I u restoranu si bila

tužna. Šta se dešava?"

Prošlo je pet minuta pre nego što je prestala da plače i odgovorila mi na pitanje.

"Prošle godine, negde u ovo vreme, Lazar i ja smo odlučili da imamo još jedno dete", rekla je i ponovo počela da jeca. "Poželela sam je prošle godine kad ste me naterali da duvam svećice. Bebu sam poželela. I nismo uspeli. Ne uspevamo. I ovaj rođendan me samo podseća na tu neispunjenu želju i na to da sam još jednu godinu dalje od mogućnosti da zatrudnim. Neću da ga slavim."

"Zašto mi nisi rekla? Nisi morala sve da držiš u sebi."

"Delovalo mi je sebično da kukam zbog toga, kad već imam dvoje divne i zdrave dece. A i ti si imala veće muke od mene..."

"Kakve god muke da imam, uvek sam tu da saslušam tvoje. Zapamti to, važi?"

Jecajući je klimnula glavom.

"I da, već imaš dvoje divne i zdrave dece. Mislim da je to sasvim dovoljan razlog da ne plačeš na svojim rođendanskim žurkama. Ostalim danima ti je dozvoljeno kukanje, ali danas ne. Reci mi, jesi li srećna u životu? Jesi li bila srećna proteklih godina?"

"Jesam, srećna sam."

"Hajdemo onda da ti proslavimo ovaj rođendan. Oduvaćeš svećice i još ćeš jače poželeći želju. Možda će se ispuniti. Možda neće. Ali u redu je i ako se ne ispuni. Imaš toliko toga zbog čega treba da budeš srećna. Zar ne?"

"U pravu si. Kukaćemo sutra", rekla je i

obrisala suze.

Kao da su slušali pred vratima, Lazar i Vukašin su baš u tom trenutku ušli u sobu. Seli su do nas u Irinin krevet u obliku kućice i na trenutak mi je delovalo kao da smo ponovo u srednjoj školi.

Vukašin me je zagrlio i samo sam ga pogledala pre nego što sam Ivi rekla da sam je slagala.

“Nisi smela da saznaš da spremamo žurku, pa mi je lakše bilo da misliš da smo zajedno”, izgovorila sam i sklonila Vukašinovu ruku sa sebe.

“Pih, kakva si”, smejaio se on.

“Vi ste idioti”, rekla je Iva i izašla iz sobe.

Lazar je otišao za njom, ja sam ostala na krevetu, a Vukašin je prišao Irininoj polici za knjige. Obradovao se kad je video stari primerak Kaporove “Une” i baš kao pre mnogo godina citirao onu njegovu “Živeli normalni poljupci, na čelu sa poljupcem u čelo”. Poljubio me je u čelo i kad je izašao iz sobe od momka sa gitarom naručio je “*Ne dam da ovaj osjećaj ode*”.

Da nisam znala bolje, pomislila bih da je ipak pročitao moj stari dnevnik.

Do kraja večeri stalno je bio negde u mojoj blizini. Stalno sam osećala njegov pogled na sebi i gde god da se okrenem, bio mi je pred očima.

Kad smo Ivi izneli tortu, stao je iza mene, a ja sam se naslonila na njega. Stavio je ruke oko mog struka i dopustila sam mu da me grli dok sam molila boga da mojoj najboljoj prijateljici usliši rođendansku želju.

Pola sata kasnije, dok sam se vrzmala po žurci i slušala neke priče koje me nisu zanimale, od Vukašina mi je stigla poruka. "Terasa u Irininoj sobi."

Razmišljala sam da li da odem ili da se pravim da tu poruku nisam ni videla, ali je razmišljanje o tome trajalo manje od minut.

Shvatila sam da želim da odem.

"Mislim da sam rekla da je ovaj deo stana zabranjen za goste", rekla sam mu kad sam izašla.

Irinina terasa imala je tepih sa motivima *Dizni* princeza, maleni šator i kutiju sa igračkama. Zato je sedeo na podu, a pored Pepeljugine glave stajale su flaša sa rakijom od maline i dve čaše.

"Mislim da sam, posle toliko godina boravljenja u ovom stanu, malo više od običnog gosta."

"Možda malo", nasmejala sam se i prihvatila čašu koju mi je pružio.

U poslednje vreme oboje smo, očigledno, voleli da evociramo uspomene rakijom od maline.

"Uvek sam voleo ovaj pogled više nego onaj sa glavne terase", rekao je tek da ne bismo ćutali.

Gledala sam ka parku koji se pružao pred nama i klimnula glavom.

"Ako se dobro zagledaš, možeš čak da vidiš jednu ili dve zvezde", rekla sam, ali on nije gledao u nebo.

Gledao je u mene.

"O čemu razmišljaš?", pitala sam ga.

"O tome šta bi nam rekli oni klinci koji su se prvi put poljubili na današnji dan pre malo više

od dvadeset godina."

"I, šta bi nam rekli? Očajni ste matorci, sve ste nam upropastili?"

"Ne. Ja sam više u fazonu: Izvinite što smo zeznuli, evo vam prilika da popravite."

"Ma nemoj?", smejala sam se.

Smejao se i on.

I bio je toliko, prokleta, lep.

"Mnogo mi je teško da te ne poljubim sada, znaš?", pitao je.

"Pa poljubi me", rekla sam pre nego što sam uopšte stigla da razmislim.

"Mislio sam da želiš da budemo prijatelji."

"Ma... imam dovoljno prijatelja."

Mislim da nisam ni izgovorila rečenicu do kraja, a njegove ruke su već bile u mojoj kosi. Ljubio me je kao da mu život od toga zavisi.

Kao... kao da ne želi da me pusti.

"Nađa, moramo da pričamo", rekao je čitavu večnost kasnije.

"O čemu?"

Uplašio me je njegov ton, uplašila me je ta rečenica i tih par minuta sreće, u kojima sam konačno dozvolila i srcu i razumu da izaberu Vukašina Martaća.

"O pravilima", rekao je.

"Pravilima?"

"Ne pristajem na ovo", pokazao je prstom na sebe i mene, "ako će biti još jedna idi mi – dođi mi priča."

"Previše smo stari za dramu?"

"Previše smo stari za dramu", potvrdio je.

Uhvatio me je za ruku, a ja sam glavu naslonila na njegovo rame.

I mislim da dugo vremena nismo bili srećni kao u tom trenutku, sedeći na roze tepihu sa motivima *Diznijevih* princeza.

“Hoću da kažemo Irini. Pravilo broj jedan.”

“Reći ćemo joj.”

“Ne za mesec, dva, pet ili za sto godina. Nego sutra.”

“Dobro, reći ćemo joj sutra.”

“Nemoj da mi se smeješ. To mi je bitno”, rekao je kada je shvatio da pokušavam da se ne nasmejem zbog njegovih pravila.

“Nisam navikla da si ovoliko ozbiljan.”

“Pa mislim da smo dosta dugo bili neozbiljni.”

Privukao me je još bliže sebi i nismo se pomerili sa te terase sve dok mi Iva nije poslala poruku da su otišli svi gosti.

Čitavih nedelju dana odlagala sam razgovor sa Irinom. Smišljala sam šta ću da joj kažem, pisala čitav govor, brisala, pa sve ponovo. Vukašin je počeo da se ljuti na mene.

“Šta je problem? Je l’ nisi sigurna u ovo?”

“Sigurna sam. Samo ne znam odakle bih počela”.

“Hoćeš da ja pričam sa njom?”, pitao je nekoliko puta dnevno.

“Ne, ne. Ja ću”, odgovarala sam.

I onda ponovo odlagala.

Posle nedelju dana, Iva mi je već držala predavanje.

“Niste deca. Ja sam na njegovoj strani.”

“Ovde ne postoje srane, Ivo.”

“Dobro, ali Vukašin je u pravu”, ponavljala je. Znala sam i ja da je Vukašin u pravu. Znala

sam šta sam obećala i na šta sam pristala. Ali je bilo proketo teško.

Ponovo sam u beleškama na mobilnom telefonu pisala ono što ću joj reći, kada je ušetala u poslastičarnicu držeći Vukašina za ruku. Za njima su ušli Lazar i dečaci, a ona je već bila iza pulta i grlila me.

“Izvini što kasnimo iz škole, bili smo na sladoledu”, rekla je i krenula ka ćošku u kom je bio sto rezervisan za njih i rađenje domaćih zadataka.

Vukašin me je poljubio u obraz, a Irina mu je doviknula “Hoćeš li ti da radiš sa mnom taj domaći ili šta?”

“Idem, idem”, rekao je i narednih pola sata blenula sam u njih dvoje koji su množili i delili brojeve i vežbali pisana latinična slova.

“Danas ću da joj kažem”, rekla sam odlučno Ivi koja je stala do mene i posmatrala prizor sa kog ja nisam mogla da skinem pogled.

“O, dušo, mislim da si već zakasnila za to.”

“Kako to misliš?”

“Mislim da joj je rekao i da je ovo rađenje domaćeg posledica toga.”

Dok sam ja pokušavala da svarim ono što je Iva rekla, Irina je već pakovala knjige u ranac i bila gotovo na izlazu.

“Idemo u park!”, viknula mi je sa vrata.

“Stani, stani, gospođice. Jesi li pitala za dozvolu da ideš u park?”, pitala sam je.

“Pa Vukašin me vodi”, rekla je i ponovo krenula ka izlazu.

“Stani, Irina. Mama je glavna, moramo nju da

pitamo", rekao joj je kad je uhvatio moj pogled.

Kasnije mi je rekao da sam ga gledala kao mama medved kom pokušavaju da otrgnu mladunče. Ja tvrdim da nisam, ali se nikada oko toga nećemo složiti.

"Večera je za sat vremena", rekla sam, a njih dvoje su kao dva drugara od po sedam godina poleteli ka vratima, u strahu da se ne predomislim.

Sigurna sam da je Vukašin dobacio "hvala" na izlazu.

Dok sam spremala večeru, nekoliko puta sam bila u iskušenju da Vukašinu pošaljem poruku i pitam ga da li joj je i šta rekao. Odlučila sam da ga ipak pitam kad se vrati.

Lomila sam se da li da ga pozovem da ostane na večeri, a kad su uleteli u stan smejući se, više nisam imala dilemu.

Postavila sam tri tanjira, a oni su sve vreme prepričavali događaje iz parka. Irina se toliko smejala da joj je nekoliko puta hrana ispadala iz usta, pa se onda zbog toga smejala još više. Nisam mogla ni da je izgrdim dok sam je gledala toliko srećnu.

Čim je pojela poslednji zalogaj izjavila je da joj se spava, pa sam morala da je nosim do kupatila kako bih je istuširala pre nego što zaspi.

"Mnogo sam se lepo provela danas", rekla mi je dok sam joj oblačila pidžamu i smeštala je u krevet. "Hoću da mi on pročita priču. Tako smo se dogovorili."

Izašla sam iz njene sobe i Vukašina pronašla u

kuhinji. Prao je sudove koji su ostali posle večere. Smejavao se kada sam mu prišla i zagrlila ga sa leđa.

“Hoće da joj ti pročitaš priču”, šapnula sam naslonjena na njega.

Okrenuo se i poljubio me u čelo. “Vidimo se brzo.”

Taman kad sam završila sa ostatkom sudova, čula sam da me Irina doziva.

Kad sam ušla u sobu, ona je jedva držala otvorene oči, a Vukašin je knjigu vraćao na policu.

“Sve je okej, prošao je test”, rekla je zevajući i prstom mi pokazala “lajk”.

“Kakav test?”

“Može da bude član naše porodice”, jedva je izgovorila i iste sekunde zaspala.

Vukašin i ja smo na prstima izašli iz sobe, a čim sam zatvorila vrata za nama, sačekao me je pogled čoveka koji zna da je napravio glupost.

“Izvini, nisam mislio da joj kažem, a onda smo otišli po njih u školu i na sladoled, i ne znam, samo je izašlo iz mene...”

“Imaš mnogo, mnogo sreće što je ovo prošlo toliko dobro”, rekla sam mu i zagrlila ga.

“Ona je divno dete. Nisam ni na trenutak pomislio da neće proći dobro. Ali moram da priznam da sam se uplašio kad je spomenula taj test”, smejao se.

Spustio se na trosed u dnevnoj kao da je umoran od života, a ja sam sela pored njega.

“I ti si divan sa njom. Ali vidim da te je prilično izmorio test”, rekla sam i naslonila mu se na rame, a on me je zagrlio.

“Nije bilo teško”, smejao se. “Ali do danas nisam znao da deca mogu da iscrpe toliko

energije.”

Odjednom me je nešto presekle u stomaku. Plašila sam se onoga što želim da pitam, ali znala sam da moram.

Shvatila sam u tom trenutku da je trebalo da pitam ranije. Pre nego što smo Irinu uvukli u sve ovo.

“Vukašine... jesi li nekada pozeleo da imaš svoju decu?”

“Naravno da jesam”, odgovorio je istog trenutka.

“Ja...”, počela sam da mucam.

“Znam, Nađa...”, rekao je kao da mu je jasno šta želim da kažem, iako ni sama nisam znala kako da sročim rečenicu.

“Ja... Iva i Lazar... oni se psihički ubijaju... ne mogu”, mlela sam, nesposobna da sastavim nešto smisljeno.

“Znam. Sve znam”, ponavljao je. “Srećni smo je l’ da? Nećemo da kvarimo. Nećemo da idemo u tu borbu kad su šanse da iz nje izađemo ranjeni ogromne. Okej? Sve je dobro.”

“Siguran si?”

“Sto posto.”

“Moraš da budeš hiljadu posto siguran da ti je ovo dovoljno. Da smo ti nas dve dovoljne i da se nećeš za neko vreme pokajati.”

“Siguran sam milion posto. Dovoljne ste. Imam sada sve što sam godinama od života hteo. Kako da ne bude dovoljno?”, pitao je i poljubio me u kosu.

Nikada mu to nisam priznala, ali sam se malo rasplakala te večeri na njegovom ramenu, dok sam ga lagala da mi je nešto upalo u oko.

epilog

Bile smo dovoljne.
Stajao je iza tih reči svakog božijeg dana.
Nikada, baš nikada nisam posumnjala u njih.

Ipak, mesec dana pre mog četrdeset drugog rođendana, Iva je stajala preda mnom, u jednoj ruci držeći jednomesečnu devojčicu, dok je drugom mlatarala testom za trudnoću.

“Uradi ga!”

“Neću, nazvaću doktora i otići. Sigurno je menopauza”, govorila sam joj.

“Dobro, nazovi doktora i idi. Ali uradi pre toga ovaj prokleti test.”

Na kraju sam popustila.

Ono što je pokazao test, sutradan mi je potvrdio i doktor.

Bila sam već u devetoj nedelji.

Irina je trčala po dnevnoj sobi i vrištala od sreće, a Vukašin je plakao kao kiša.

Ja sam se smejala i plakala u isto vreme.

Kada smo saznali da ću roditi još jednu devojčicu, njih dvoje su se raspravljali oko imena svakog božijeg dana, do trenutka kad mi je za večerom pukao vodenjak.

Tad su zaboravili i kako se oni zovu.

Nekoliko sati kasnije na video pozivu su mi ponosno objavili da su uspeali da se dogovore kako će se beba zvati.

“Mislim da ćete morati da ponovite dogovore, jer dečak ne može da dobije ime koje ste izabrali”, rekla sam im.

Tri ultrazvuka i kod sva tri doktor je pogrešio. Nazvali su me posle pet minuta.

“Odlučili smo, jednoglasno”, smeja se Vukašin.

“Zvaće se Dušan”, ponosno je objavila moja devojčica.

Nisam mogla da zaustavim suze.

Te večeri, kada sam poslušala Vukašinovu glasovnu poruku u kojoj promukao, iz sveg glasa peva "Tebe čuvam za kraj, tebe ću ljubiti' do kraja života", izvadila sam iz torbe staru, požutelu svesku.

Otvorila sam prvu praznu stranicu.

"Vukašin Martać mi je pružio ruku i ovog puta sam je prihvatila. Dragi dnevnice, ja sam srećna", napisala sam i zatvorila je, sasvim sigurna da je dnevnik jedne ljubavi dobio svoje "živeli su srećno do kraja života".

kraj.

napomena

Svaka sličnost sa stvarnim događajima i likovima je slučajna.

U knjizi su citirani odlomci pesama sledećih autora i izvođača:

Ne dam da ovaj osjećaj ode, Crvena jabuka, 1989.

U drugom životu, Stefan Živojinović, muzika iz serije "Ubice mog oca", 2017.

Sunce ljubavi, Džej Ramadanovski, 1994.

Od ljubavi do mržnje, Džej Ramadanovski, 1997.

Ne volim januar, Đorđe Balašević, 1986.

Nikad ne reci nikad, Nataša Bekvalac, 2010.

Tebe čuvam za kraj, Zdravko Čolić, 2017.

Hvala

Mojim dragim čitateljicama i ponekom čitatelju. :) Zbog vas mi je puno srce.

Mojoj porodici i prijateljima, za razumevanje, bezrezervnu podršku i ljubav.

Mom divnom timu i još divnijim prijateljicama, Jovani za lekturu i Tini za korice.

Tamari i Dragani koje su i ovaj roman pročitale prve. Hvala za svaku divnu reč koja me učini spokojnom kad sumnjam u sebe.

o autoru

Tamara Popov rođena je u Vršcu 20. februara 1992. godine.

Živi u Novom Sadu.

Bavi se novinarstvom i autor je bloga According to Tam.

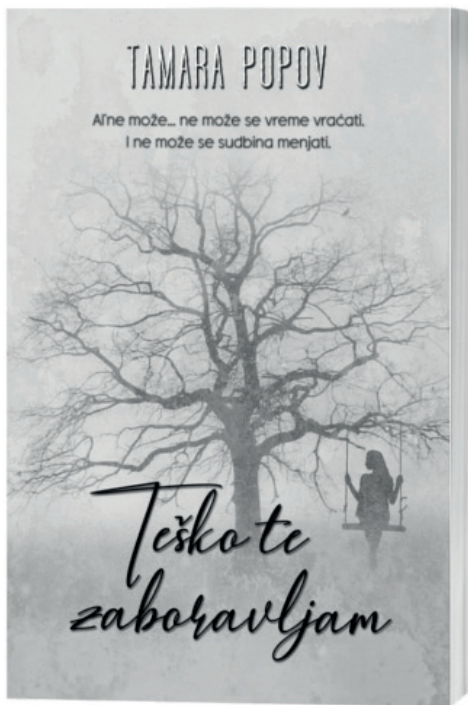
Njen prvi roman "Teško te zaboravljam" objavljen je kao autorsko izdanje u novembru 2018. godine.

U septembru 2019. godine osnovala je izdavačku kuću Book Mess, a u decembru iste godine izašao je njen drugi roman "Dnevnik jedne ljubavi".

U oktobru 2020. godine objavila je i treću knjigu, roman "Tebi".

website: www.accordingtotam.com

instagram @according.to.tam

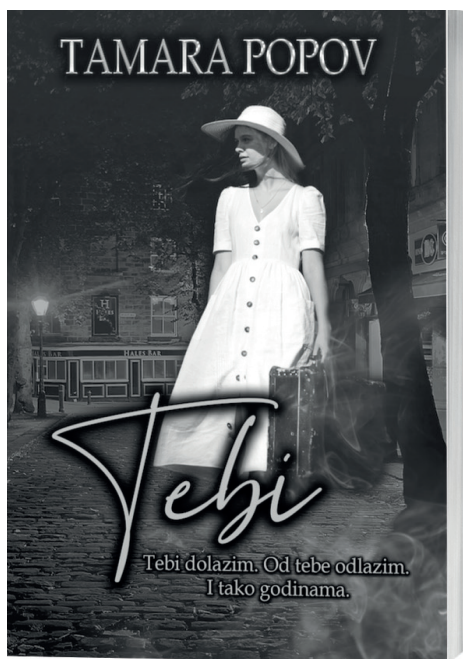

Ovo je priča o ljubavi, o životu i o borbi. Onoj koju vodimo sami sa sobom.

Volela je Petra. I otišla od njega. Volela je Ognjena. A Petar se vratio. Čitavog života Simona trči iz starog života u novi, iz sadašnjosti u prošlost, sve vreme na duši noseći teret greške koju sebi ne može da oprostiti.

Ovo je emotivna ispovest žene kojoj je uvek malo falilo za sreću.

poručite na www.bookmess.rs

*Nekada u trenu oka od svega postanemo ništa.
Nekada dvoje ljudi koji su se želeli za čitav život
postanu stranci.*

*Postanu ljudi koji su se nekada poznavali.
Oni ljudi koji se na ulici sretnu uz neprijatno „zdravo“
i skrenute poglede.*

*Postanu ljudi koji su svesni da su promašili živote.
Potpuno.*

Anja Aleksić rođena je u Čikagu, ali je čitavog života srce vuče u jedan vojvođanski gradić. Tamo je pronašla prijatelje i prvi put se zaljubila. Tamo je upoznala i njega, njeno „zauvek“ . Tamo je, u jednoj fioci, ostao prsten koji niko nikada nije stavio na ruku.

poručite na www.bookmess.rs

Njih dvoje.

Priča bez kraja, sa konstantnim krajevima.

I novim počecima.

Nađa i Vukašin su svoju priču započeli u srednjoj školi. Skoro deceniju kasnije njih dvoje i dalje nisu sigurni šta žele od života i jedno od drugog. Nađa ne može da ode od Vukašina, a on ne ume da ostane. Ili obrnuto.

Ponekad ljubav i strast nadjačaju razum. Ponekad razum nadjača njih.

Da li je moguće da ona najveća ljubav ne bude prava?

poručite na www.bookmess.rs

Tamara Popov
TEBE ČUVAM ZA KRAJ

2021.

I izdanje

Izdavač
Book Mess

Tiraž
300

Lektura
Jovana Erdei

Dizajn korica
Tina Tate

Štampa
Presing, Mladenovac

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
821.163.41-31

ПОПОВ, Тамара, 1992-

Tebe čuvam za kraj / Tamara Popov. - 1. izd. -
Margita : Book mess, 2021 (Mladenovac :
Presing). - 93 str. ; 20 cm

Tiraž 300.

ISBN 978-86-81642-07-8

COBISS.SR-ID 42651145